

NEDJELJE KROZ LITURGIJSKU GODINU — A

1. korizmena nedjelja (misna čit.: Post 2,7-9; 3,1-7; Rim 5,12-19; Mt 4,1-11)

— *Kušnja*

Netom je Isus pomazan Duhom, već započinju kušnje. Odmah po jordanskom događaju kod Isusova krštenja zbiva se boravak u pustinji: mjesto pokore i odricanja, ali u isto vrijeme i prostor kušnje i napastovanja. Đavao kuša Isusa u želji da ga odvrati od puta potpunog predanja volji Očevoj. Kušnje su zabilježene u današnjem evanđelju i obuhvaćaju neke naše ljudske tipične situacije.

Najprije slijedi napad na čovjeka u njegovoj sebičnosti. Isus bi trebao svoje darove iskoristiti za svoju vlastitu korist. Isus je međutim došao da se daruje za druge i da drugima umnaža kruh a ne želi sebično zloupotrijebiti čudesnu moć umnoženja kruha.

Potom ga đavao iskušava u njegovu povjerenju prema Bogu. Isusu ne trebaju dokazi za ljubav Očevu. On se u svakom trenutku svog života osjeća prihvaćen i ljubljen od Oca. To je u njegovoj svijesti zapečaćeno jednom zauvijek u času krštenja na Jordanu.

I konačno napast vlasti i časti. Ponavlja se iskonska slaba točka čovjeka koji sebe ne prihvaća kao stvorenje Oca. Čovjeka koji bi htio biti »kao Bog«, koji bi htio znati i određivati »što je dobro a što je zlo«. Samo što se ovdje đavao do kraja raskrinkao: on zapravo jasno govori kako se tim istim činom, težnjom za vlašću i čašću, čovjek zapravo klanja novom gospodaru: sotonu.

Isus je hrabro prošao kroz sve te napasti. Za njim smo pošli i mi — obilježeni sakramentom vode i Duha.

ZL

2. korizmena nedjelja (misna čit.: Post 12,1—4; 2 Tim 1,8b—10; Mt 17,1-9)

— *Ustanite, ne bojte se!*

Korizma je u svojem obliku zapravo slika kršćanskog života. Kroz kušnje i oluje neprestano idemo naprijed, nošeni sigurnošću da je Bog s nama, da nas ne ostavlja.

Naš život je mukotrpan, treba svakog dana uzeti križ i ići naprijed, ali nam je Isus zagarantirao iskustvo Tabora. Svjetlo Tabora želi se nadviti nad sve tmurne trenutke života. Jednako kao što i svjetlo uskrsnuća raspršuje sve tmine pameti i srca.

Dragocjeno je iskustvo Tabora u životu apostola. Značajna je i njihova reakcija. Kad ih je obasjalo svjetlo preobraženog Krista i kad su čuli iz oblaka jasne riječi, pali su na zemlju zastrli svoja lica i bojali su se. To je jasni stav čovjeka pred veličinom Svevišnjega.

Nama nije poklonjeno takvo iskustvo. Ali, sjetimo se ipak da tako često govorimo da je on u našoj sredini, da se u njegovo Ime okupljamo, da nam on kod euharistijskog slavlja osobno govori, da nam se daje kao hrana. Nije li istinski vjernički stav pred tom činjenicom upravo »baciti se na zemlju i pokloniti se u poniznosti«. Upravo su to činili stari kršćani kad su se kao grešnici predstavljali na početku korizme svojoj crkvenoj zajednici i ponavljali riječi klanjanja i poniznog klanjanja. Na slično iskustvo i na sličan izraz tog iskustva poziva nas Crkva kroz ovo korizmeno vrijeme, jer »i ja sam čovjek grešnik!«.

ZL

3. korizmena nedjelja (misna čit.: Izl 17,3-7; Rim 5,1-2.5-8; Iv 4,5-42)

— Razgovor s Kristom

Učenici su se čudili kako to da Krist razgovara s jednom ženom, i to Samarijankom. I u kontekstu Ivanova evanđelja to je značajan razgovor, beser-susret. Pomalo smo zavidni toj ženi za taj dar. Imala je prilike razgovarati s Učiteljem o svemu i svačemu, dugo vremena. Kroz taj je razgovor sazrijevala, rasla u vjeri sve do časa kad je i sama puna vjerničkog udivljenja mogla postati navjestiteljem i svjedokom svega što »joj je on rekaol!«.

Htjeli bismo da se nešto slično i nama dogodi. Kad bismo barem i mi imali priliku tako se »izgovoriti« s Isusom, vjerujemo da bi se onda mnogo toga moglo lakše promijeniti, sve bi drugačije izgledalo.

A ipak, mi vjerujemo da nam on i danas osobno progovara. Naša bogoslužna slavlja htjela bi biti upravo takav razgovor s Isusom. U liturgiji naime Bog progovara svome narodu. U liturgiji Krist neprestano obznanjuje svoju Radosnu vijest. U liturgiji narod odgovara pjesmom i molitvom. To je tako jasno izrečeno i u Liturgijskoj konstituciji II. vat. sabora (br. 33). I zaista nema bitne razlike u intenzitetu razgovora između onoga na Jakovljevu zdencu od ovog razgovora u okviru liturgijskog slavlja. Isus kod svakoga euharistijskog slavlja dočekuje svakoga od nas na zdencu i upozorava da je od časa raspeća on sam taj izvor iz kojeg je za cijelu Crkvu potekla krv i voda, nepresušno vrelo života.

ZL

4. korizmena nedjelja (misna čit.: 1 Sam 16,1b.6-7. 10-13a; Ef 5,8-14; Iv 9,1-41)

— *Progledati, povjerovati!*

Slijepac od rođenja stoji i pred nama. Isus ga liječi. Događa se očito čudo Isusove svemogućće ljubavi. Teško je nama, koji od rođenja dobro vidimo, do kraja procijeniti veličinu ovog dara.

A ipak, za evanđelistu Ivana ono pravo čudo, istinsko ozdravljenje događa se u području duha. S tjelesnim vidom slijepac je od rođenja postao istom raspoložen da primi dar drugog, temeljitijeg vida, životnog poniranja u tajnu Sina čovječjega. Ovaj je čovjek do kraja i istinski ozdravio od te duhovne sljepoće u trenutku kad potaknut Isusovim riječima progovara: *Vjerujem, Gospodine!* Tjelesna mogućnost gledanja blijeda je slika istinskoga duhovnog vida kojim se čovjek u vjeri okreće prema Isusu i u njemu prepoznaje pravo svjetlo svijeta. Ovaj je slijepac od rođenja postao otvoren upravo za takav čin vjere. On je kompletno progledao. Kršćani će to prenijeti na sakramenat kršćanske inicijacije, kad pripravnici za sakramenat krštenja bivaju nazvani i prosvijetljenima, tj. otvorenima za to istinsko svjetlo — Krista.

Oni koji su imali dobar tjelesni vid slijepi su bili za prisutnost Bogočovjeka. Zatvarali su svoje oči pred očitim znakovima Božjeg pohoda. Korizma je vrijeme kad smo pozvani da provjerimo nismo li i mi potrebni da nam Isus ponovno otvori oči i da istinski progledamo.

ZL

5. korizmena nedjelja (misna čit.: Ez 37,12-14; Rim 8,8-11; Iv 11,1-45)

— *Ako vjeruješ...*

U ovogodišnjem korizmenom hodu Crkva nas vodi k punini obnove kroz čišćenje sakramenta pokore. Ove nedjelje želi na poseban način istaknuti neke vidove. Nudi nam se na razmišljanje evanđelje o Lazaru koga je Isus uskrisio od mrtvih.

To je evanđelje najprije nastalo u povezanosti s pripravnicima za krštenje. Njima se u krštenju daje novi život, oni ustaju iz groba smrti, tame, grijeha i ustaju na novi, Božji život.

Ovo se evanđelje tiče i nas, već krštenih u hodu pokore. Želi nam uliti u srce novu nadu. Nema tako očajne, bezizgledne situacije gdje Isus ne bi mogao napraviti reda. Izvanredni primjer za to otkriva nam se u uskrišenju Lazara. Lazar je umro, već je četiri dana mrtav, leži u grobu, spada u carstvo mrtvih, već zaudara! A ipak Isus dovikuje: »Ako vjeruješ!« Da, ako vjeruješ, bit će i sada Ocu moguće udijeliti sve što ga zamolimo. I Isus moli, a potom na njegovu riječ Lazar živ izlazi iz groba.

Korizma od nas traži obraćenje, promjenu života. Za taj korak potrebno nam je oprostjenje, znak mira što od Boga dolazi. Bog objavljuje svoju dobrotu i svemoć i ovim čudom uskrišenja. Bez obzira u kakvoj se situaciji nalazili, koliko umorni bili pred nebrojenim ponovnim padovima, ma koliko »zaudarali« na zlo i grijeh, Bogu je moguće da nas izvuče iz groba. Vjerujmo!

ZL

C vjetnica: nedjelja muke Gospodnje (Mt 26,14-27,66)

— *»Na otpuštenje grijeha«!*

U kronici Isusove muke, križa i smrti ne pronalazimo nikoga tko bi bez ikakve krivnje mogao opstati, osim jednoga jedinoga nevinog koji ovdje trpi i umire. I on trpi i umire upravo zato što mnogi trebaju njegovu smrt za otkup vlastitih grijeha. Tako i sam Isus označava svoju vlastitu smrt kad u predvečerje svoje muke pružajući čašu svojim apostolima govori: »Ovo je krv moja, krv Saveza, koja će se proliti za mnoge na otpuštenje grijeha«. Upravo zbog tih riječi, koje su se idućeg dana obistinile kad je Isus zaista na križu prolio svoju krv, otkrivamo dragocjene perspektive i nade svih drugih postupaka ljudi oko njega: bijeg učenika nije više nezaustavljivo okretanje povijesti natrag jer ih je Uskrsnuli dozvao natrag. Petar je upravo zato mogao kroz suze i kajanje doseći tajnu oprostjenja i nove radosti. Vrata oprostjenja bila su otvorena i Judi.

I danas susrećemo trpljenje i grijeh. Ali u svjetlu Kristove muke i smrti i mi možemo biti dionici i pobjede nad grijehom. To se na poseban način događa svaki put kad se okupljamo kao euharistijska zajednica oko oltara gdje nam se daruje vječna hrana predanog Tijela i prolivene Krvi za oprostjenje grijeha.

ZL

**Nedjelja uskrsnuća Gospodnjega (misna čit.: Dj 10,34a. 37-43;
Kol 3,1-4; Iv 20,1-9)**

— *Zov na novi život*

Uskrs govori. Progovara zelenilom proljeća i novog buđenja prirode, govori jasnoćom sunca i osvježene topline, govori o novom životu i o praznom grobu. Jedan je grob ostao prazan kao vječni znak: Ne tražite živoga među mrtvima!

Uskrs bi htio progovoriti i svakome od nas. To je zov na novi život, to je poziv na otvorenost za nove snage radosti i ljubavi. Uskrs je blagdan Kristova uskrsnuća, ali je to u isto vrijeme u Crkvi blagdan dara života, uskrsnuća svakog od nas. Prvi Uskrs smo doživjeli u času

krštenja: jer smo tada umrli s njime da bismo s njime i suoskrsnuli (2. čitanje). Od tada nas taj blagdan poziva da u svakom cvijetu, u suncu, u vedrini i oblaku otkrijemo poziv na radost, na život. Uskrs nas poziva da se i mi nadvirimo nad praznim grobom (Evandjelje) te da sami vidimo i da povjerujemo. I iz te vjere onda mi sami možemo i za druge postati »tome svjedoci« (1. čitanje).

Upravo na takvo, jasno, osvjedočeno, radosno svjedočanstvo da je Krist živ, da je živ u Crkvi, da je prisutan u svijetu, da je živ u svakome od nas, da je izvor života, pozvani smo mi kao njegovi učenici.

ZL

2. vazmena nedjelja (misna čit.: Dj 2,42-47; 1 Pt 1,3-9; Iv 20,19-31)

— *Iako ga ne vidjeste, ljubite ga!*

Kroz liturgiju otkriva nam se tajna prisutnosti Krista uskrsnuloga. On je živ, u svojoj se zajednici nalazi i djeluje, prisutan je, a opet nedohvatljiv tjelesnim osjetilima na redovit način našega ljudskog ophođenja i prepoznavanja.

Isusa ne možemo vidjeti tjelesnim očima, ali ga možemo doživjeti, iskusiti. Ne možemo ga dodirnuti kao što je to provjeravao nevjerni Toma (Evandjelje), ali ga možemo ljubiti i radovati se njemu (2. čitanje). Možemo ga otkriti u tajni ljubavi i zajedništva zajednice koja u dimenziji spasenja okupljena oko Krista uskrsnuloga živi kao jedno srce i jedna duša (1. čitanje).

Možemo osjetiti životnu dimenziju njegove prisutnosti i svjedočiti: »Vidjeli smo Gospodina!«, svjedočit će učenici Tomi i mnogim drugima. Svjedočiti se može istom po životnom iskustvu susreta. Ova nedjelja bi nas htjela upozoriti da nismo nipošto osiromašeni u svojoj dimenziji vjere i ljubavi, jer, ako ga i ne vidimo, mi možemo doseći osobnog Krista time što vjerujemo, time što ga ljubimo. To je razlog istinskog kliktanja od radosti, i to neizrecive i proslavljene, jer tako postizemo, svrhu svoje vjere: spasenje duša (usp. 2. čitanje).

ZL

3. vazmena nedjelja (misna čit.: Dj 2,14.22-28; 1 Pt 1,17-21; Lk 24,13-35)

— *Nije li gorjelo srce u nama...?*

Danas susrećemo dva znaka, dva načina kako su učenici doživjeli Isusa prisutnoga, pratioca na putu. Prvi se način sastoji u tumačenju Riječi. Isus je prihvatio Riječ i progovorio. Tumačio im je Pisma. Činio je to sa srcem, s puno sigurnosti i duhovnog razumijevanja Pisma. Učenici će na kraju ustanoviti: »Nije li gorjelo srce u nama dok nam je putem govorio, dok nam je otkrivao Pisma?« (Evandjelje). To iskustvo

koje su osjećali u dubinama svoga bića identificirali su kao istinski susret s uskrsnulim Gospodinom. Crkva vjeruje, nošena iskustvom stoljeća, da i danas uskrsnuli Gospodin uči svoju zajednicu i da živ tumači Pisma, posebno u liturgijskim sastancima kad se naviješta Riječ Božja. Da li smo dovoljno »čista srca« kod slušanja te Riječi i da li smo kao takvi ikad osjetili da nam »gori srce« zbog radosnog susreta s Gospodinom?

Drugi je znak jasan: lomljenje kruha. To je jedinstven i privilegirani način prisutnoga Krista od Posljednje večere pa do konca svijeta. To je znak razdanog i raspetog tijela, znak požrtvovne i nesebične ljubavi, znak jedinstva s Kristom. To je i poziv na zajedništvo u lomljenju kruha. Živeći aktivno djelotvornu ljubav, mi iskustvo susreta s Kristom uskrsnulim u euharistiji produžujemo u svakodnevni život i tako postajemo njegovim svjedocima.

ZL

4. vazmena nedjelja (misna čit.: Dj 2,14a. 36-41; 1 Pt 2,20b-25; Iv 10,1-10)

— *Moje ovce poznaju moj glas!*

Nitko nema takav glas kao Isus. Nije niti najglasniji, nije blještav poput reklama današnjeg svijeta, nije bučan poput sredstava modernog osvajanja masa, ne više po ulicama, nije glas rasrđenog očajnika, nije glas bolesnog demagoga. Isusov glas je poseban. Ali, tko ga jednom čuje, tko stane i razabere u stotinama glasova ovoga svijeta Isusov glas, boju njegova govora, taj više ne može ostati isti. Nužno se opredjeljuje za promjenu života, traži silu i pomoć odozgo, Duha Svetoga (1. čitanje). Isusov glas i danas odjekuje i čuje ga onaj koji mu otvori uši i srce.

Mi smo ga čuli i obratili smo se te pošli za pastirom i čuvarom svojih duša (2. čitanje). Taj put nije lagan. Upravo zato što ima toliko reklama, što stojimo pred kušnjama tijela, svijeta, đavla, teško nam je koji put sasvim jasno i istinski krenuti za Isusom. Ipak, Isus — Dobri Pastir — pozna svoje po imenu i poziva nas. On je »Vrata« ovcama! Samo je u njemu spasenje. Samo on ima život i može ga kao uskrsnuli Gospodin u izobilju darovati svojim (Evandjelje).

Dobri Pastir, Vrata, Put i sl. biblijske su slike za Isusa, ali otkrivaju dimenziju životnog veza s Gospodarom života.

ZL

5. vazmena nedjelja (misna čit.: Dj 6,1-7; 1 Pt 2,4-9; Iv 14,1-12)

— *Ja sam Put, Istina i Život!*

»Gospodine, ne znamo kamo odlaziš, kako onda možemo put znati?« To je Tomino pitanje Isusu. Ali to je često i naše pitanje. Znademo li mi put?

Isus stoji i pred nama. I nema drugog puta doli upravo Isus. On je naš put. Jer — tko želi biti moj učenik, neka me slijedi. On je prvi prokrčio put u život. Upravo taj životni put kojim je Isus prošao jedini je put koji stoji pred svakim njegovim učenikom. Jer — »ako su mene progonili, i vas će progoniti!« »Ne mislite da je učenik nad učiteljem!« Iz cijeloga evanđeoskog konteksta jasno se vidi da Isus nije htio za-
varavati svoje učenike. Upozoravao ih je na strm i uzak put. Ići za Isusom znači odabrati teži put. Isus sam odjednom kao takav postaje našim putem. Jer hodamo u njegovu svjetlu, obasjava nas njegova istina, želimo se otvoriti njegovu životu. Jedino nas on može pozvati i dozvati iz tame k divnom svjetlu svojem (2. čitanje).

Isus je naš put. On je jasan, ravan, težak, ali vodi k cilju. Vodi nas k Ocu. Isus je pošao da nam pripravi mjesto. U kući Oca njegova ima mnogo stanova. Put nam je zaista poznat: vršiti volju nebeskog Oca, kako je to Isus činio. Jer zato je i došao. Krenimo!

ZL

6. vazmena nedjelja (misna čit.: Dj 8,5-8.14-17; 1 Pt 3,15-18; Iv 14,15-21)

— *Dat će vam drugoga Branitelja, Duha Istine!*

Duh Sveti utiskuje u dušu trajni pečat novoga uskrsnulog života. Valja se krstiti Duhom Svetim. To znači do kraja, sasvim svjesno i otvoreno predati svoj život Bogu, povjeriti mu se sasvim, dopustiti da nas Duh osposobi za zahvalničko klicanje Ocu. To u nama čini Duh Sveti, dar Oca i Sina. Bog je vjeran svojem obećanju i daje Crkvi svojoj Duha (1. čitanje). Svijet ga ne može primiti jer nije povjеровao Kristu. A oni koji su povjerovali Kristu otvoreni su za taj novi Dar, za drugog Branitelja.

U današnjem evanđelju on nam se otkriva kao Duh Istine. Želi nas uputiti u svu Istinu. A na poseban nas način želi osposobiti da svjedočimo za Istinu. Duh Sveti daje svojim snagama i spremnost da uvijek budu spremni dati odgovor svakomu koji od njih zatraži obrazloženje nade koja je u njima (2. čitanje). On je snaga svjedoka Crkve i hrabrost mučenika. Duh Sveti je nadalje svjetlo kojim ulazimo u tajnu neizrecivog zajedništva u ljubavi između Oca i Sina, Sina i nas. Uskrsno vrijeme na poseban način želi nas otvoriti za Duha Svetoga, životvornu snagu Crkve.

ZL

UZAŠAŠĆE GOSPODINA NAŠEGA ISUSA KRISTA (SPASOVO)

Svetkovina

Spomendan pojedinih svetaca redovito se slavi na dan njihova prijelaza s ovoga svijeta na drugi. To se u liturgijskom jeziku kaže »rođendan za nebo« (dies natalis). Danas je rođendan za nebo našeg Spa-

sitelja. Prema Djelima apostolskim (1,3), Kristovo se uzašašće u nebesku slavu zbilo 40 dana nakon Uskrsa. To je otajstvo toliko značajno da su kršćani od najstarijih vremena u euharistijskoj molitvi nakon posvećenja uz Kristovu smrt i uskrsnuće spominjali i Kristovo uzašašće u nebesku slavu. Prema povijesnim podacima (hodočasnica Eterija), Gospodinovo uzašašće slavilo se u prvoj polovici 4. st. u Jeruzalemu u noći prije Duhova, tj. 50 dana nakon Uskrsa. Tíme su prvi kršćani Uzašašće usko povezivali s dolaskom Duha Svetoga. Potkraj 4. st. posvuda se slavi Gospodinovo uzašašće 40 dana nakon Uskrsa, kao i danas. Vigilija Spasova uvedena je u 7. st., a oktava u 12. stoljeću. Oktava je dokinuta 1955. godine, a vigilija posljednjom reformom liturgijskog kalendara (1969.).

Za Spasitelja je uzašašće kruna svega njegova zemaljskog života, dan njegova slavodobitnog trijumfa. No, to je također dan i našeg slavlja, jer je Kristovo uzvišenje ujedno odlikovanje cijele ljudske naravi. »Uzašašće Kristovo i naše je uzdignuće« (Zborna molitva). Sv. Pavao je to ovako izrazio: »Bijasmo po naravi djeca srdžbe. Ali Bog koji je bogat milosrđem oživio nas je s Kristom, s njim uskrisio i s njim postavio na nebesima« (Ef 2,3 i sl.). Što smo više povezani s Kristom, to više smo dionici njegova zemaljskog života i njegove slave na nebu: u njegovom smo krštenju i mi kršteni, u njegovom smo napastovanju i mi napastovani i đavla nadvladali, u njegovoj smo smrti i mi umrli, u njegovom uskrsnuću i mi uskrsnuli. Jednako tako smo dionici njegova slavnog uznesenja. U tom smislu treba razumjeti riječi bogoslužja: »Svetkujemo presveti dan kada je naš Gospodin, tvoj jedinorođeni Sin, našu krhku narav ujedinjenu sa sobom uzdigao o desnu tvoje slave« (Euharistijska molitva, danas).

Ako ima nešto što zaslužuje našu najveću pažnju i štovanje, to je svakako djelo što ga je Spasitelj izvršio: »Svojim rođenjem obnovio je staroga čovjeka, svojim trpljenjem uništio naše grijehe, uskrsnućem od mrtvih dao nam pristup u vječni život, a uzašašćem k Ocu otvorio nam rajska vrata« (Predslovlje kroz godinu, IV).

JR

7. vazmena nedjelja (misna čit.: Dj 1,12-14; 1 Pt 4,13-16; Iv 17,1-11a)

— Jednodušno su molili. . .

Duh Sveti je dar. Dar se ne može zaslužiti, ali se može izmoliti. Isus ne želi svoje ostaviti sirote, nego moli Oca za svoje. Ta je molitva zabilježena kao dirljivo svjedočanstvo Isusove ljubavi i brige za svoje. Otac će njegovu molitvu uslišiti i obdarit će zajednicu darom Duha Svetoga (Evanđelje).

Za taj isti dar moli i ta zajednica (1. čitanje). Molitvom se hrabre, jačaju i čekaju. Ustrajno mole i ne žele otići s mjesta dok ne osjete ispunjenje Isusovih obećanja: poslat ću vam drugog Branitelja od Oca.

Duh Sveti je vječni dar Crkvi. I danas Crkva živi od tog dara. Zato Crkva i danas moli za taj dar. Duh se Sveti može izmoliti. Ustrajnom molitvom svaki kršćanin može osjetiti i doživjeti taj dar. Jer Bog više ne želi i ne može opozvati dar što ga je poklonio Crkvi. Preduhovski dani izazov su za molitveno strpljivo iščekivanje dara Duha Svetoga. On će nam dati da se možemo istinski radovati i radosno klicati (2. čitanje). Jedino snagom Duha Svetoga moći će kršćani i u patnjama i progonstvima ostati radosni i znati svjedočiti.

ZL

D u h o v i : nedjelja Pedesetnice (misna čit.: Dj 2,1-11; 1 Kor 12, 3b-7, 12-13; Iv 20,19-23)

Primate Duha Svetoga!

Duh Sveti dolazi iznenada. Izenađuje i one koji ga primaju i one koji to gledaju izvana. Dolazi kao oganj, vjetar, ognjeni jezik, plamen, golub, lahor, žar. Vide se odmah i prvi plodovi njegova pohoda: neizmjerne radost koja se ne može skrivati, sigurnost u svjedočenju, mir i hrabrost (1. čitanje). On tada ostaje trajno prisutan i djeluje u svojim. Dijeli darove i službe. Potvrđuje svoje za propovijedanje, za služenje u ljubavi, za molitvu i prorokovanje, stvara vez jedinstva te svi udovi čine jedno tijelo (2. čitanje).

Duh je sveti osobni dar Isusa uskrsnuloga. On ga daje svojim. Duh Sveti je pečat poslanja kojim Isus zapečaćuje svoje učenike. Taj Duh čini sve novo. U snazi toga Duha briše se i nestaje sve staro. Zbog toga je njegov dar posebno vezan uz oprostjenje grijeha. Jer grijeh je stvarnost staroga svijeta, vodi u smrt, a Duh je životvorac i inaugurira novo stvaranje u djelu Crkve.

Nad svakim je kršćaninom snagom sakramenata krštenja i potvrde izliven taj dar. Ali jednako je tako svaki kršćanin pozvan da se molitvom u vjeri otvori tome daru kako bi se razvili u svakome svi potrebni darovi Duha na opću korist i kako bi se očitovali plodovi Duha.

ZL

LITURGIJSKA SLAVLJA KROZ MJESEC

S V I B A N J

1. SV. JOSIP RADNIK

1. Neobavezan spomendan

Papa Pio XII. ustanovio je 1955. g. svetkovinu sv. Josipa Radnika želeći tako radnicima dati nebeskog zaštitnika a »Danu rada« kršćanski

smisao. Budući da se »Dan rada« ne slavi kod svih naroda 1. svibnja i budući da se glavna svetkovina sv. Josipa slavi 19. ožujka, obnovljeni kalendar od g. 1969. reducirao je današnju svetkovinu sv. Josipa na neobavezan spomendan.

Lik sv. Josipa, ponizna i marljiva radnika, upućuje nas na Krista, koji je u svemu postao ljudima sličan osim u grijehu (usp. Heb 4,15; GS 22,32). Mi u Kristu možemo najbolje vidjeti da čovjek svojim radom sudjeluje u Božjoj stvaralačkoj moći, da Božje stvaranje dovršuje, da po radu ostvaruje sebe kao autentičnog čovjeka i da se radom pridružuje otkupiteljskom djelu Isusa Krista. Na žalost, mnogi naši suvremenici, bilo da su oni radnici koji se bore za svoja prava bilo da su poslodavci koji ne postupaju s radnicima na principu pravednosti i ljubavi, rad tako ne vrednuju. Čak i današnji »Praznik rada« mnogi shvaćaju kao sredstvo borbe protiv Boga i Crkve. Objava međutim veoma cijeni pošten rad. Isus reče: »Otac moj neprestano radi, zato i ja radim« (Iv 5,17). Isus je to i primjerom pokazao radeći svojim rukama. Crkva pak, osobito po socijalnim enciklikama posljednjih papa, mnogo se zalaže za pravično rješenje svih pitanja radnika.

Današnje euharistijsko slavlje stavlja nam pred oči Boga kao stvaraoca ovoga vidljivog svijeta, posebno čovjeka. Bog daje na službu čovjeku sve stvoreno, ali mu stavlja u zadatak da s njim surađuje sve dok se ne dovrši novo nebo i nova zemlja (usp. 2 Pt 3,13), sve do »sedmog dana« kad će otpočiniti od truda svojih (usp. 1. čit.).

U Euharistiji kršćanin združuje svoj rad s Kristom i njegovim otkupiteljskim djelom. Po tom združenju rad ne samo da izgrađuje i posvećuje čovjeka te pomaže ljudima u ovozemnim potrebama nego poprima i otkupiteljski karakter, tj. čovjek po radu koji je združio s Kristom radi na vječnom spasenju sebe i svojih bližnjih. Kao što sve ljudsko spojeno s Kristom dobiva svoju puninu, tako isto i rad. Stoga Crkva želi da upravo danas, kad slavimo sv. Josipa Radnika, uvidimo svu važnost, potrebu i dalekosežnost ljudskog rada, kako je opširno izloženo na II. vat. saboru (usp. GS 33-39; 57-72), te da svoj rad produhovljujemo združujući ga s Kristom u sv. misi.

ŠŠ

Istog dana

- Sv. Jeremija, starozavjetni prorok (7. st. pr. Krista).
- Bl. Andeol, podđakon. Njega je sv. Polikarp, s još nekoliko drugih, poslao s Istoka u Galiju da propovijeda Evanđelje. Tamo je za cara Severa podnio mučeništvo.
- Sv. Sigismund, burgundijski kralj. Nakon poraza u borbi s Francima utopljen je zajedno sa ženom i sa sinovima u jednom bunaru nedaleko Orleansa. Pokopan je u crkvi sv. Ivana u St. Moritz-u (Wallis). Zbog svetosti života i brojnih čudesa odmah su ga počeli štovati kao sveca.
- Sv. Amator, biskup u Auxerre-u.
- Sv. Orijenije, biskup u Ausciju.
- Sv. Asaf, biskup u Engleskoj.
- Sv. Grata, udovica iz Bergama.

2.

SV. ATANAZIJE, biskup i crkveni naučitelj

Obavezan spomendan

Sv. Atanazije pripada najvećim crkvenim osobnostima svoga vremena i čitave crkvene povijesti. S pravom je nazvan Veliki. Atanazije je došao na svijet između 293. i 298. g. u Aleksandriji. Veoma je rano stupio u dodir s crkvenim krugovima. God. 318. redio ga je aleksandrijski biskup Aleksandar za đakona i uskoro potom odredio za svoga osobnog tajnika. Poseban je datum u Atanazijevu životu 325. g. jer tada prati Aleksandra na glasoviti Nicejski sabor. To je odlučno za čitav njegov rad i djelovanje. Na Saboru je pomagao Aleksandru i savjetovao ga u teološkim poslovima. Aleksandar je još za života odredio da ga na važnoj aleksandrijskoj biskupskoj stolici naslijedi Atanazije. Stoga 328. g. Atanazije počinje ravnati aleksandrijskim prostranim patrijarhatom.

Atanazije je napisao pozamašni broj teoloških djela. U njima je najveći teret u sporu s Arijem i njegovim pristašama. Njemu valja zahvaliti što arijevska zabluda nije preotela maha i dublje se ukorijenila u ondašnje crkvene općine. Atanazije je veliki branitelj i promicatelj Nicejskog vjerovanja. To je bio smisao i sadržaj njegova života. Braneći Nicejsku vjeroispovijed, Atanazije je proživio u progonstvima punih 17 godina. Ta se progonstva mogu raznoliko vrednovati, ali su i progonitelji i prognanik dobro znali da je u pitanju Atanazijeva vjernost Nicejskom saboru. Samo je njegova upornost i nepopustljivost Crkvi očuvala Vjerovanje iz Niceje.

Atanazije je napisao pozamašni broj teoloških djela. U njima je postavio temelje nekim osnovnim vjerskim dogmama. Potpuno se založio u obranu Kristova božanstva i ljudske naravi. Znao je da je to jezgra novozavjetne objave. Kad je nastala rasprava o božanstvu Duha Svetoga, Atanazije je isticao da je Duh Bog jer je najprisnije vezan s Kristom u djelu čovjekova pobožanstvenjenja. Razmišljanje o Isusovu božanstvu i božanskoj naravi Duha prisililo je Atanazija da dublje zaroni u Trojstveno otajstvo. Njegove su misli s toga područja preuzeli veliki Kapadočani te su preko njih došle na saboru u Carigradu (381.) u Vjerovanje koje i danas sve kršćanske zajednice priznaju za točan izričaj svoje vjere. Ipak je Atanazije u dnu duše prvenstveno bio pastir svojih vjernika. Otud u njegovim spisima stalno vraćanje Isusovu utjelovljenju i Kristovim otkupiteljskim činima. Stoga se u središtu Atanazijeve teologije nalazi nauk o spasenju. Ovaj veliki crkveni čovjek umro je u noći između 2. i 3. svibnja 373.

MM

Istog dana

— Sv. Saturnin, Neopol, German i Celestin, mučenici u Rimu.

— **Sv. Vindemijal**, biskup, boreći se protiv arijevacu, podnese mučeništvo za vandalskog kralja Hunerika zajedno s **Eugenijem** i **Londinom**, također biskupima.

— **Sv. Felicije**, đakon i mučenik u Sevili.

— **Sv. Eksuperije** i **Zoa**, njegova žena, te **Cirijak** i **Teodul**, njihovi sinovi, mučenici u Pamfiliji za vrijeme cara Hadrijana.

3. SV. FILIP I JAKOV MLADI, apostoli

Blagdan

Filip je iz Betsaide, sugrađanin sv. Petra i Andrije. On je jedini apostol s grčkim imenom, po čemu bi se možda moglo zaključiti da nije bio Židov nego poganin. Bio je učenik Ivana Krstitelja i među prvima ga je Krist pozvao, a on se odmah odazvao (Iv 1,43-44). On je pronašao Natanaela (Bartolomeja) i doveo ga k Isusu (Iv 1,45-51). Prije umnoženja kruha na obali Tiberijadskog jezera Krist je pitao Filipa, koliko bi trebalo novaca da se kupi kruha za toliko mnoštvo ljudi (Iv 6,5-15). Kad su neki Grci htjeli vidjeti Isusa, obratili su se Filipu (Iv 12,20-22). Na posljednjoj večeri, kad je Isus govorio o Ocu i stanovima u njegovoj kući, Filip je zapitao: »Gospodine, pokaži nam Oca...« (Iv 14,8). To pitanje pokazuje da je Filip iskreno i s ljubavlju pratio cijeli Kristov govor i da je svom svojom voljom htio prihvatiti što Krist nudi. No, kao i ostalima, mnogo mu toga još nije bilo jasno, jer Duh Sveti na njih još nije bio sišao.

Iz njegova kasnijega života nemamo sigurnih vijesti. Predaja veli da je propovijedio među Skitima (Rumunjska i Ukrajina), zatim u Frigiji (Mala Azija) i da je mučeništvo podnio u Hierapolisu, nedaleko Smirne (Izmir). Bio je obješen na križ, i to naglavice.

Među apokrifima spominje se njegovo Evandjelje i samo u fragmentima sačuvana Djela.

Jakov Mlađi, sin Alfeja i Marije (Mt 10,3), Gospine rodice, koja je stajala pod križem Kristovim (Mk 15,40), brat apostola Jude Tadeja (Jd 1), »Gospodinov brat«, tj. rođak (Gal 1,19). Nazvan je »Mlađi« za razliku od »Starijega«, brata Ivanova (Mt 10,3).

Nakon silaska Duha Svetoga postaje prvim jeruzalemskim biskupom (Dj 12,17). Živio je vrlo strogim pokorničkim životom: »Nije pio vina, ni jakoga pića i nije jeo mesa. Nije brijao glave, ni tijela mazao uljem. Toliko je molio, da mu je koža na koljenima bila debela kao u deve« — prenosi Euzebij Cezarejski svjedočanstvo Hegesipa, pisca iz II. stoljeća. Stoga su ga izvanredno poštivali ne samo kršćani nego i Židovi, pa je jedini on »mogao ulaziti u Svetište Hrama«. Nazivali su ga »pravednim«, tj. svetim. Vrlo je važnu ulogu odigrao 49. g. na jeruzalemskom saboru (Dj 15,13-21). Kad je Petar izišao iz tamnice, javio se Jakovu (Dj 12,17).

Pavao dolazi u Jeruzalem i od apostola susreće samo njega (Gal 1,19), a sa zadnjega misijskog putovanja donosi mu vijesti o svome radu. Ubraja ga među »stupove Crkve« (Gal 2, 9).

Napisao je jednu poslanicu (oko 60. g.), upravljenu kršćanima koji su se obratili od židovstva (Jak 1,1). Puna je navoda iz Staroga zavjeta te vrlo praktična i poučna.

Veliki svećenik Hanan II. dao ga je strmoglaviti s vrha Hrama. Kako nije ostao na mjestu mrtav, odmah su ga kamenovali, dok je molio za svoje ubojice. Pokopan je uz Hram, na mjestu mučeništva.

Papa Ivan III. posvetio je u Rimu crkvu u čast Dvanaestorice apostola 1. V. 570. godine. U nju su smještene moći sv. Filipa, donesene iz Hierapolisa, i sv. Jakova Mlađega, donesene iz Jeruzalema. Taj događaj je toliko utjecao na njihovo štovanje da su ih počeli slaviti toga dana, iako nisu bili ni braća, niti su zajedno pozvani, niti su zajedno radili, ni bili mučeni. Kad je Pio XII. uveo blagdan sv. Josipa Radnika 1. V. 1955. godine, njihov je blagdan nakon maloga »lutanja« konačno ustaljen 3. svibnja.

Bogoslužje ističe Filipovu želju da Krist svojim učenicima pokaže Oca. To je jedna od osnovnih želja i zapravo jedina, koju treba gajiti kršćansko srce. Imati Oca, upoznati ga, ući u njegov stan — to je cilj našega zemaljskog života. Onaj koji tako misli i želi, mora biti apostol, tj. mora ljubiti ljude i željeti da ih privede k Bogu. Stoga antifona za »Blagoslovljen« ističe da je Filip doveo Natanaela k Isusu. — Jakov je uzor čvrste vjere, one prave, kremenite (»Vjera je bez djela mrtva!« — Jk 2,26) i logičnih posljedica te vjere: ozbiljnoga, strogoga, pokorničkog života. Ljudi takvih želja, životnih usmjerenja i takve vjere zavrijedili su biti odlikovani — podnijeti mučeništvo kao svjedočanstvo za Krista.

HGJ

Istog dana

— **Sv. Aleksandar I.**, papa (105.—115.), **Evencije i Teodul**, prezbiteri, mučenici u Rimu za cara Hadrijana.

— **Sv. Juvenal**, biskup u Narniji.

— **Sv. Aleksandar**, vojnik, i **Antonina**, djevica, mučenici u Carigradu za vrijeme Maksimijanova progonstva.

— **Sv. Timotej i Maura**, njegova žena, mučenici u Tebaidi (286. g.)

— **Sv. Diodor i Rodopijan**, mučenici u Afrodiziji (u Kariji) za Dioklecijanova progonstva.

4. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

— **Bl. Julijan iz Bala**, prezbiter, franjevac. Vijesti o životu ovoga blaženika mnogo su oskudnije od vijesti o njegovu štovanju. Rodio se u mjestu

Bale u Istri oko 1300. godine. Postao je franjevac u samostanu sv. Mihovila u blizini rodnog mjesta. U njegovu svećeničkom radu posebno mjesto zauzimalo je propovijedanje i pomirivanje zavađenih. Umro je oko 1349. g. i pokopan je u samostanskoj crkvi. Tijelo mu je 1567. preneseno u župsku crkvu gdje mu se iskazivalo štovanje kao svecu. Na slikama je prikazivan sa svetačkom aureolom oko glave, s križem u jednoj ruci i s knjigom evanđelja u drugoj. Papa Pio X. potvrdio je njegovo štovanje 23. veljače 1910. godine. U franjevačkim zajednicama slavi se kao obavezan spomendan.

MB

— **Sv. Florijan** (Cvjetko). Živio je u doba cara Dioklecijana. Bio je veteran rimske vojske a poslije visoki državni činovnik u gradu Cetium-u (današnji Zeiselmaur — Austrija). Kad je doveden u poganski hram da žrtvuje bogovima na žrtveniku, koji se i danas može vidjeti, okrivljen je da je kršćanin i da je pozatvarane kršćane posjećivao i bodrio na ustrajnost. Pozvan je da se odreče svoga kršćanskog uvjerenja. Budući da na to nije pristao, stavljen je na muke. Napokon je osuđen na smrt i bačen u rijeku Enns. Bilo je to 4. svibnja 304. godine.

Mučeničko tijelo pokopano je nedaleko Lauriacuma, današnjeg Ennsa, a nad grobom mu je nastala slavna opatija St. Florian, u kojoj su prije boravili benediktinci a sada augustinci. U kripti crkve nalazi se i grob velikog glazbenika Antona Brucknera.

Sv. Florijan se mnogo štuje u Austriji, Bavarskoj, ali i u našim krajevima. On je drugotni zaštitnik zagrebačke nadbiskupije.

MJ

— **Bl. Silvan**, biskup Gaze (Palestina), po zapovijedi cara Galerija Maksimijana podnese mučeništvo zajedno s mnogima od svog klera.

— **Sv. trideset i devet mučenika** koji su kao robijaši radili u palestinskim rudokopima i na razne načine mučeni dok im konačno nisu odsjekli glave.

— **Sv. Paulin**, đakon i mučenik u Kölnu (760. g.).

— **Sv. Pelagija**, djevica i mučenica u Tarsu za Dioklecijanova progonstva.

— **Sv. Antonija**, mučenica u Nikomediji za predsjednika Priscilijana.

— **Sv. Venerije**, biskup u Milanu.

— **Sv. Sacerdos**, biskup u Perigueux-u.

— **Sv. Gothard**, OSB, biskup u Hildesheimu (1038.).

— **Sv. Kurkodom**, đakon u Auxerre-u.

5. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Anđeo**, prezbiter, karmelićanin, mučenik. Rodio se 1185. g. u Jeruzalemu kao Židov. Kad su mu roditelji prešli na kršćanstvo, krstili su i dva svoja sina blizanca, Anđela i njegova brata. Nakon smrti roditelja oba brata stupiše u karmelski red na brdu Karmelu. Kad je Anđeo zaređen za svećenika, propovijeda po Palestini. Zatim ga poglavari šalju u Rim sa svrhom da od pape Honorija III. traži potvrdu Regule koju je za redovnike s Karmela sastavio sv. Brokardo. Dobivši traženu potvrdu, odlazi na Siciliju kao propovjednik. Tada su na Siciliji preuzeli maha patareni. Anđeo se svojim propovijedanjem njima ubrzo zamjerio, navlastito bahatom plemiću Berengariju koji je živio sablažnjivo. Njihova mržnja na Anđela došla je do vrhun-

ca u Likati, u crkvi sv. Filipa i Jakova, gdje ga napadoše dok je preko mise propovijedao i bodežom zadaše mu pet rana. Od zadobivenih rana umro je 4 dana kasnije, 5. svibnja 1255. Štovanje mu se počelo odmah širiti, a potvrdio ga je papa Pio II. Sv. Anđela karmelićani štuju posebno na Siciliji i u Italiji. U Likati mu je podignuta crkva gdje mu i tijelo počiva.

ŠŠ

- Sv. **Silvan**, mučenik u Rimu.
- Sv. **Krescencijana**, mučenica u Rimu.
- Sv. **Eutimije**, đakon, mučenik u Aleksandriji.
- Sv. **Irenej**, **Peregrin** i **Irena**, mučenici u Solunu.
- Sv. **Jovinijan**, štioč (čitač), mučenik u Auxerre-u.
- Sv. **Maksim**, biskup jeruzalemski. Njega je car Maksimijan Galerije poslao da radi u rudokopima iskopavši mu jedno oko i utisnuvši mu vrelin željezom žig na jednoj nozi.
- Sv. **Eulogije**, biskup u Edesi.
- Sv. **Hilarije**, biskup u Arti (Galija).
- Sv. **Nicet**, biskup u Vieni (Francuska).
- Sv. **Teodor**, biskup u Bolonji.
- Sv. **Sacerdos**, biskup u Morviedru.
- Sv. **Geruncije**, biskup u Milanu.

6. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— Sv. **Irenej**, biskup i mučenik u Sirmiju (Srijemska Mitrovica). Vrela za njegovo mučeništvo postoje na grčkom i latinskom jeziku, ali oba potječu iz starijega grčkog izvornika. Prefekt Prob bacio ga je u tamnicu gdje je dugo čamio i bio mučen. Za vrijeme mučenja došli su mu roditelji, žena i djeca i molili su ga da poslušava carevu naredbu, žrtvuje bogovima i spasi svoj život. Junački je odbio njihovo nagovaranje. Ponovno je bačen u tamnicu, mučen i konačno mu je na bosutskom mostu (Bosut se u ono doba ulijevao u Savu kod Sirmija) odsječena glava i tijelo bačeno u Savu. Bilo je to 25. ožujka 304. godine. U đakovačkoj biskupiji slavi se na današnji dan kao obavezan spomendan.

HGJ

- Sv. **Lucije**, biskup u Cireni (Libija). Sv. Luka spominje ga u Djelima apostolskim (13,1).
- Sv. **Evodije**, biskup i mučenik u Antiohiji. Prema svjedočanstvu sv. Ignacija Antiohijskog, on je prvi biskup kojega je sv. Petar apostol posvetio i postavio za biskupa u Antiohiji.
- Sv. **Eliodor**, **Venust** i **75 drugih**, mučenici u Africi.
- Sv. **Teodot**, biskup Cirene, mnogo je pretrpio za vrijeme cara Licinija ali je preživio progonstvo i umro naravnom smrću.
- Sv. **Protogen**, biskup u Karimu (u Mezopotamiji).
- Sv. **Edberto**, biskup u Lindisfarne (Engleska), umro 698. godine.
- Sv. **Benedikta**, redovnica u Rimu (6. st.).

7. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Dujam** (Dujo, Duje), solinski biskup i mučenik. Legendarni život sv. Duje tvrdi da je bio učenik sv. Petra apostola i prvi biskup u Saloni (Solinu). Rodom je Sirac i kao dijete došao je u Rim, a odatle u Ilirik. No, povijesna je činjenica da je mučen u Saloni, vjerojatno 10. travnja 304. za Dioklecijanova progonstva. Pokopan je na Manastirinama kraj Solina gdje je nad njegovim grobom podignuta bazilika, oko koje se izgradilo najveće starokršćansko groblje na svijetu pod vedrim nebom. Tu je pronađen spomenik s latinskim natpisom koji u prijevodu glasi: Duje, biskup i mučenik, pokopan 10. travnja. Dio moći sv. Duje prenio je opat Martin 641. g., zajedno s moćima drugih mučenika iz naših krajeva, u Rim te su pohranjene u krstionici na Lateranu u kapeli sv. Venancija koju je dao sagraditi papa Ivan IV. i ukrasti mozaicima sv. mučenika. Mozaik sv. Duje smješten je između sv. Ivana Krstitelja i pape Teodora. Ostali dio moći sv. Duje nalazi se u splitskoj katedrali.

Duje je jedan od nasljednika prvoga solinskog biskupa sv. Venancija. Uredio je i organizirao svoju biskupiju. Naslijedio ga je nećak Primo. O tom svjedoči natpis pronađen također na Manastirinama, a u prijevodu glasi: Biskup Primo, nećak mučenika Duje, pokopan 21. siječnja. Oba se spomenuta natpisa čuvaju u Arheološkom muzeju u Splitu. Sv. Duji posvećena je naša najstarija katedrala — Dioklecijanov mauzolej u Splitu. Zaštitnik je grada Splita i splitsko-makarske nadbiskupije. Na današnji dan u Splitu se slavi kao svetkovina, a u splitsko-makarskoj nadbiskupiji kao blagdan.

SS

- **Sv. Juvenal**, mučenik.
- **Sv. Flavije, August i Augustin**, braća, mučenici u Nikomediji.
- **Sv. Kvadrat**, mučenik u Nikomediji za Decijeva progonstva.
- **Sv. Benedikt II.**, papa (684.—685.).
- **Sv. Ivan**, biskup u Yorku (Engleska), umro 721. godine.
- **Sv. Petar**, biskup u Paviji.

8. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Bl. Dj. Marija Posrednica svih milosti**. Premda se ovaj Gospin spomendan više ne nalazi u općem kalendaru Crkve, nalazi se u mnogim parti-kularnim kalendarima. Kod nas se u dubrovačkoj biskupiji slavi kao obavezan spomendan.

— **Sv. Viktor**, mučenik, rodio se u Mauritaniji (Maroko) i već od djetinjstva bio je kršćanin. Po zanimanju je bio vojnik u Milanu za vrijeme cara Maksimijana. Mučeništvo je podnio g. 303., kad je odbio žrtvovati idolima, priznavši se kršćaninom i braneći vjeru u Krista. Nekada je bio glavni zaštitnik Milana, a i danas se u tom gradu slavi na svečan način.

— **Sv. Akacije**, mučenik u Carigradu za vrijeme Dioklecijanova i Maksimijanova progonstva.

— **Sv. Bonifacije IV.**, papa (60.—615.). On je u Rimu poganski Panteon posvetio u čast bl. Djevice Marije i sv. mučenika.

— **Sv. Dionizije**, biskup u Vieni (Francuska).

— **Sv. Hilarije**, biskup u Auxerre-u.

— **Sv. Petar**, cistercit i biskup u Sabaudiji.

— **Bl. Ita**, žena kralja Pipina i majka sv. Gertrude, umrla g. 652.

9. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Katarina Bolonjska**, djeвица, klarisa. Rođena je 1413. g. u Bolonji, a 1431. ušla je u samostan klarisa u Ferari. Po prirodi obdarena pjesničkim i općenito umjetničkim darom, kroz poeziju, glazbu i slikarstvo izražavala je svoje vjerske osjećaje. U samostanu je obavljala različite službe, od najobičnijih do učiteljice novakinja gdje je na poseban način došla do izražaja njezina narav, oplemenjena herojskom težnjom za svetošću. Napisala je nekoliko djela u poeziji i prozi. Najpoznatije joj je djelo »Sedmerostruko duhovno oružje« u kojemu su sadržane pouke novakinjama u vježbanju duhovnog savršenstva. Tiskano poslije njezine smrti (Bolonja 1475.), djelo je bilo dosta prošireno i jako je utjecalo na duhovnost onoga doba. Njezin »Rosarium metricum« s 5.610 heksametara, koji svi završavaju na **-is**, odražavaju njezin franjevački duh pobožnosti prema mucu Kristovoj i životu bl. Dj. Marije. Ipak, njezina duhovnost najviše je sadržana u prvom djelu u kojemu se nalaze i vijesti o njezinim duhovnim iskustvima i borbama, pobjedama i mističnim zanosima. Za postizanje duhovnog savršenstva, nakon dobre i iskrene ispovijedi, preporučuje sedmerostruko oružje: marljivost — povjerenje u Boga — nepovjerenje u vlastite snage — sjećati se muke Kristove — misliti na vlastitu smrt — razmišljati o rajskoj slavi — studirati Sv. pismo. Sve to treba potkrijepiti čestom pričešću, pobožnošću prema Djevici i žarkom molitvom.

Katarina je riječju i životom bila stalni poticaj pravoga redovničkog života. God. 1456. postala je prva opatca samostana klarisa u Bolonji, u koji je stupila i njezina majka.

Katarina je umrla 9. ožujka 1463. godine. Papa Klement VII. odobrio je njezino štovanje, a Klement XI. ju je 22. svibnja 1712. proglasio svetom.

MB

— **Sv. Pahomije**, opat, utemeljitelj cenobitskog tipa redovništva, tj. redovništva u zajednici. Rodio se 287. g. u Sne, u gornjem Egiptu, od poganskih roditelja. Kad mu je bilo 20 godina, na silu je odveden u carsku vojsku. Putujući jednim brodom zajedno s drugim regrutima niz rijeku Nil, vođiči su s njima loše postupali. Kad bi pristajali uz obalu, kršćani bi im prilazili i činili razne usluge. To je za Pahomija bilo presudno. Kad se naime povratio kući, odmah se povukao u napušteni Serapisov hram i ubrzo primio krštenje.

U to doba u Egiptu je cvao pustinjački život. Pahomije se oduševio za takav način života. Da bi se što bolje uputio u pustinjački život, pošao je k pustinjaku Palamonu. Palamon je s njim strogo postupao, ali je Pahomije

sve izdržao. Živeći u tebaidskoj pustinji, po Božjem nadahnuću odlučio se na osnivanje zajedničkog života s onima koji su k njemu dolazili da se posvete Bogu. Umro je 9. svibnja 347. ostavivši iza sebe devet muških i jedan ženski samostan.

Redovnici sv. Pahomija živjeli su u zajednici moleći i radeći. To je bila novost, jer su prije pustinjaci uglavnom živjeli sami za sebe. Ideal zajedništva bila im je prva kršćanska zajednica. U samostanima su imali posebne prostorije za bolesnu braću, a uz samostane i gostinjske za goste. Razmatranje Sv. pisma bio im je glavni oblik molitve.

MJ

- Sv. **Herma**, kojeg sv. Pavao spominje u poslanici Rimljanima (16,14).
- **Trista i deset svetih mučenika** u Perziji.
- Sv. **Geroncije**, biskup u Cerviji (5. st.).
- Sv. **Beato**, učenik sv. Barnabe, pustinjač i apostol Švicarske, umro oko 112. godine.
- Bl. **Nikola Albergat**, kartuzijanac i biskup u Bolonji, umro g. 1443.

10. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— Bl. Dj. Marija, majka milosti, od časne Nazaretske kućice (Gospa Trsatska).

Papa Pavao VI., osvrnuvši se u »*Marialis cultus*« na pojedine Marijine svetkovine i blagdane koji se nalaze u obnovljenom Rimskom kalendru, ističe: »Ne treba zaboraviti da općeniti Rimski kalendar ne spominje svih marijanskih blagdana; na partikularne Kalendare spada, da preuzmu — u punoj vjernosti liturgijskim propisima, ali također u duhu srdačnog prihvatanja — marijanske blagdane koji su vlastiti različitim mjesnim Crkvama« (MC 9). Jedan od takvih Gospinih blagdana jest i današnji koji je kod nas poznatiji pod nazivom »Gospa Trsatska«. Bl. Dj. Marija, majka milosti od časne Nazaretske kućice, glavna je zaštitnica franjevačke Provincije sv. Ćirila i Metoda sa sjedištem u Zagrebu. U toj se franjevačkoj provinciji slavi kao blagdan, a na Trsatu kao svetkovina, jer je ovaj blagdan titular Trsatskog svetišta. Blagdan s vlastitim misnim obrascem potvrdila je Kongregacija za bogoslužje 16. svibnja 1978. (Prot. N. 1600/77).

Pobožna predaja pripovijeda da je na trsatskom brijegu 10. svibnja 1291. osvanula Gospina nazaretska kućica, te tu ostala 3 godine i 7 mjeseci, a onda prenesena u Loreto. O tome piše franjevac i gvardijan trsatskog samostana Franjo Glavinić u svom djelu »*Cvit svetih*«, tiskanom u Veneciji 1628. godine. Na mjesto gdje je, prema spomenutoj predaji, bila Nazaretska kućica pobožni je svijet dolazio i molio. Nikola Frankopan je tu sagradio crkvicu koja je s vremenom prerasla u svetište. Na molbu knezova Frankopana papa Urban V. je 1367. g. poslao drevnu ikonu presv. Bogorodice Trsatskom svetištu. Zbog brojnih milosti koje je bl. Djevica dijelila onima koji su se njoj utjecali pred tom slikom, Gospa Trsatska je nazvana Majkom milosti, a njezina je slika svečano okrunjena na blagdan Male Gospe 1715. godine. Pio XI. je g. 1931. počastio Trsatsko svetište naslovom »manja bazilika« i tako ga stavio uz bok drugim znamenitim svetištima u svijetu. Uz svetište danas se nalazi

i kapela zavjetnih darova, koja je otvorena 1966. g. te su u njoj smješteni mnogi zavjetni darovi koji svjedoče o brojnim milostima koje je Majka milosti dijelila svojim štovateljima.

Misni tekstovi ovog blagdana ističu bezgrešnu Djevicu i Majku neizrecive Riječi kao onu koja je svjetlom Duha Svetoga postala »kućom Božjom da bismo se mi cjelovitom vjerom klanjali tolikom otajstvu i uvijek ga častili poniznom poslušnošću« (Zborna molitva).

RG

— **Sv. Antonin Firentinski**, OP, biskup, rodio se u Firenci 1389. g. kao sin gradskog bilježnika. U Kortoni je stupio u dominikanski red kad mu je bilo 16 godina, a za svećenika je zaređen 1418. godine. Kroz 30 godina vršio je službu samostanskog starješine u raznim samostanima svoga reda u Toskani te je postao duša obnove čitavoga Reda. Papa Eugen IV. imenovao ga je nadbiskupom Firence 1446. godine. Kao natpastir Antonin se svom dušom dao na duhovnu obnovu povjerene mu nadbiskupije. Činio je to najviše svojim primjerom živeći skromno. Čak je i kao nadbiskup uvijek nosio redovničko odijelo. Svake je nedjelje propovijedao, a svake godine pješice je obilazio svoju nadbiskupiju. Uvijek je bio spreman sa svakim se porazgovoriti i svakomu pomoći, a da pri tom nikada nije izgubio unutarne sabranosti. To mu je omogućavalo da sačuva prisebnost i u najtežim časovima, kao npr. kad je kuga harala na teritoriju njegove nadbiskupije, a zatim glad i potresi. Uza sav pastoralni rad Antonin je mnogo i pisao, posebno s područja moralne teologije. U jednu riječ, bio je kao velika enciklopedija misli i prakse kršćanskog života. — Umro je u predgrađu Firence, zvanom Montughi, 2. svibnja 1459. Svetim ga je proglasio Hadrijan VI. na 31. svibnja 1523.

ŠŠ

— **Sv. Gordijan i Epimah**, mučenici u Rimu za vrijeme cara Julijana Apostate.

— **Sv. Job**, starozavjetni prorok i čovjek uzorne strpljivosti.

— **Sv. Kalepodij**, prezbiter i mučenik u Rimu za cara Aleksandra.

— **Sv. Kvant i Kvint**, mučenici u Rimu na Latinskoj cesti.

— **Sv. Alfij, Filadelf i Cirin**, mučenici u Leontinu na Siciliji.

— **Sv. Dioskorid**, mučenik u Smirni.

— **Sv. Katald**, biskup u Tarantu.

— **Sv. Ivan Avila**, prezbiter, apostol Andaluzije, umro 1569. Blaženim ga je proglasio Leon XIII. god. 1894., a svetim Pavao VI. god 1970.

11. *Bogoslужje ferijalno*

Istog dana

— **Sv. Franjo de Geronimo**, prezbiter, DI, rodio se 1642. g. u Grotalju kod Taranta (južna Italija). U Družbu Isusovu stupio je kao svećenik. U Napulju je djelovao kao pučki misionar punih 40 godina. U misionarskom poslu uspješno je organizirao svećenike i laike. — Umro je u Napulju 11. veljače 1716. Blaženim ga je proglasio Pio VII. god. 1806., a svetim Grgur XVI. god. 1839.

— **Sv. Ignacije iz Lakonija**, franjevac kapucin, rodio se u mjestu Lakoniju (Sardinija) 1701. godine. Stupivši u kapucine, glavna mu je služba bila

sakupljanje milostinje za samostan, najprije 10 godina u Lakoniju, a onda 40 godina u Kaljariju, glavnom gradu Sardinije. Proseći milostinju, on je i misionario: poučavao ljude u vjeri i upućivao ih na dobro. — Umro je u Kaljariju 11. svibnja 1781. Papa Pio XII. proglasio ga je blaženim 1940. godine, a svetim g. 1951.

— **Sv. Mamert**, biskup u Vieni (Francuska), uveo tri prosna dana pred blagdan Uzašašća Gospodinova, a od toga su kasnije nastale Kvatre ili Četiri vremena. Umro je 477. godine.

— **Sv. Antim**, prezbiter i mučenik u Rimu na Salarijskoj cesti za cara Dioklecijana.

— **Sv. Evil**, mučenik u Rimu za Neronova progonstva.

— **Sv. Maksim, Baso, i Fabije**, mučenici u Rimu na Salarijskoj cesti za cara Dioklecijana.

— **Sv. Sizinije**, đakon, **Dioklecije i Florencije**, učenici sv. Antima prezbitera, mučenici u Ozimu, u Picenu, za Dioklecijanova progonstva.

— **Sv. Gangolf**, mučenik u Varnesu (Francuska).

— **Sv. Iluminat**, priznavalac u San Severinu.

12. **BL. LEOPOLD BOGDAN MANDIĆ**, prezbiter, franjevac kap. *Obavezan spomendan*

Bl. Leopold rodio se u Herceg-Novom, u Boki Kotorskoj, 12. svibnja 1866., kao jedanaesto dijete pobožne i radišne hrvatske obitelji Petra Mandića i Dragice rođ. Carević. Na krštenju je dobio ime Bogdan. Njegov se pradjed Nikola Mandić doselio u Herceg-Novi iz Poljica (selo Zakućac u splitskoj nadbiskupiji), a u Zakućac su njegovi pređi došli iz Bosne u XV. stoljeću. Za vrijeme Bogdanova djetinjstva u Herceg-Novom djelovali su kapucini mletačke provincije. Stoga je Bogdan, odlučivši postati svećenik i redovnik, stupio u kapucinski red. Najprije je pošao u kapucinsko sjemenište u Udinama, a zatim u novicijat u Bassano del Grappa, gdje je 2. svibnja 1884. obukao redovničko odijelo i primio ime — fra Leopold. Filozofsko-teološke nauke završio je u Padovi i u Veneciji. Za svećenika je zaređen u Veneciji 20. rujna 1890.

Bl. Leopoldu je bila najveća želja da pođe kao misionar među slavenske narode i da promiče sjedinjenje istočnih rastavljenih kršćana s katoličkom Crkvom. Budući da je bio slaba zdravlja, redovnički poglavari nisu udovoljili toj njegovoj želji nego su ga odredili za ispovjednika: najprije u Veneciji, zatim u Zadru, pa u Bassano del Grappa, Kopru i napokon 1909. u Padovi. God. 1923. bio je premješten u Rijeku, ali je na traženje Padovanaca ubrzo vraćen u Padovu, gdje je ostao sve do smrti. — Umro je 30. srpnja 1942. Tijelo mu počiva u posebnoj kapeli uz crkvu i samostan otaca kapucina u Padovi.

Životna želja bl. Leopolda, da kao misionar među odijeljenom istočnom braćom radi na jedinstvu s katoličkom Crkvom, nikada mu se

nije ispunila, premda je to osjećao kao Božji poziv. Bog je međutim htio da Leopold kao ispovjednik sjedinjuje ljude. Bl. Leopold je to shvatio pa je neumorno ispovijedao od jutra do mraka punih 50 godina. Ljudi svih slojeva i iz svih krajeva svijeta dolazili su k njemu na ispovijed čekajući ponekad na red po više sati. Na taj način bl. Leopold se pokazao kao prijatelj ljudi razumijevajući svakoga i dijeleći Božje oprostene svima koji su mu dolazili.

Važno je spomenuti da je bl. Leopold uvijek sačuvao živu ljubav i privrženost prema svojoj domovini i svom hrvatskom narodu, premda je većinu života proveo u tuđini. God. 1917. tražili su od njega da primi talijansko državljanstvo. On je to odbio. Zbog toga je neko vrijeme proveo u zatvoru u južnoj Italiji. Često je govorio: »Krv nije voda!« Pri svršetku života rekao je jednom prijatelju u Padovi: »Ja sam kao ptica u krletki: moje je srce uvijek s onu stranu mora. Želio bih da moje kosti budu usred moga naroda.«

Posebno je važno uočiti da življenje u tuđini bl. Leopolda nije moralno pokvarilo već posvetilo. On je to uspio molitvom, žrtvom i ispovjedničkom službom gledajući »svoj Istok« u svakoj duši koja mu se obratila. Glas o svetosti njegova života počeo se naglo širiti nakon njegove smrti. Na njegov grob stalno dolaze hodočašća. Vjernici mu se utječu u raznim potrebama, a Bog po njegovu zagovoru dijeli brojne milosti i čini izvanredne zahvate. Zbog toga je papa Pavao VI. toga Božjeg slugu svečano proglasio blaženim 2. svibnja 1976. Hrvatska kapucinska provincija od 1970. g. izdaje u Osijeku list bl. Leopolda Mandića PRIJATELJ LJUDI šireći tako njegovo štovanje i radeći na njegovoj kanonizaciji.

ŠŠ

Istog dana

— **Sv. Nerej, Ahil i Pankracije**, mučenici. O njima povijest zna vrlo malo, ali je njihovo štovanje u Rimu bilo veliko a grobovi veoma čašćeni.

Nerej i Ahil bili su vojnici. Odmah nakon obraćenja, napustili su vojsku. Za cara Dioklecijana privedeni su na sud i osuđeni na smrt, jer se nisu htjeli odreći svoje vjere i žrtvovati bogovima. Grob im je na Ardentinskoj cesti, nad kojim se diže i velika bazilika.

Pankracijev život je ovijen legendom s malo povijesnih podataka. Zna se da je bio mučenik i da je mučeništvo podnio u Rimu, najvjerojatnije za cara Dioklecijana. Grob mu se nalazi na Aurelijevoj cesti, nad kojim je papa Siksto III. podigao crkvu.

Dioklecijan je završio »eru mučenika«. Vidio je da je na izmaku njegova vlast. Mislio je da je slava i snaga rimske države u poganskoj religiji, pa je zato želio najprije pročistiti svoju vojsku od kršćana. Mnoge su otpuštali, a hrabrije i pred sud izvodili, jer se nisu htjeli odreći Krista. Sjetimo se samo Tebaiske legije (Legio Thebaica) od koje je 6.600 vojnika podnijelo mučeništvo. Uzrok smrti i naših mučenika jest njihova nepokolebljivost u svome vjerskom uvjerenju.

MJ

— **Sv. Flavija Domitila**, djevica i mučenica. Ona je 1595. g. bila upisana u Rimski kalendar na današnji dan i slavila se zajedno sa sv. Nerejem i Ahilom. U zadnjoj reformi Rimskog kalendara ona je izbačena zbog nedostataka sigurnih povijesnih podataka o njezinu štovanju. Prema Rimskom

martirologiju, Domitila je iz ugledne rimske obitelji Flavija. Kad se pokrstila, zavjetovala je Bogu djevičanstvo. Zbog toga ju je njezin zaručnik optužio kao kršćanku. Za vrijeme Domicijanova progonstva poslana je u progonstvo na otok Poncu. Mučeništvo je podnijela u Taracinu, u Laciju, tako da je u kući zapaljena zajedno sa svojim dvjema sluškinjama. Njezine su moći kasnije prenesene u Rim u baziliku sv. Nereja i Ahila na Ardentinskoj cesti.

— **Sv. Epifanije**, biskup u Salamini na otoku Cipru.

— **Sv. German**, biskup u Carigradu, suprotstavio se caru Leonu Izauriku koji je izdao proglas da se unište sve svete slike.

— **Sv. Modeald**, biskup u Trieru, umro oko 640. godine.

— **Sv. Filip Argirion**, apostol Sicilije (5. st.).

— **Sv. Dionizije**, stric sv. Pankracija.

— **Sv. Dominik**, priznavalac u Kalkadi (Španjolska)).

13. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Andrija Huber Fournet**, rodio se u Saint Fourt-de-Maille 1752. godine. Nakon mladosti provedene u trci za užicima, nastojanjem majke 1774. g. smjestio se kod rođaka župnika u Poitiersu. Tu je doživio preokret života i odlučio postati svećenik. God. 1776. već je zaređen za svećenika, a župnikom u svom rodnom mjestu postao je 1781. godine. Iz početka nije bio revan nego se pustio lagodnom životu. Jednog dana ga je zbog toga ukorio neki prosjak. Taj ga je ukor potresao tako da je tvrdo odlučio revnije vršiti svoje svećeničke dužnosti i živjeti strogim životom. Za vrijeme francuske revolucije pobjegao je u Španjolsku da spasi život. Kad je Napoleon s Crkvom sklopio konkordat, ponovno se vratio u svoju župu. U njoj je osnovao vjersku školu, neku vrstu sjemeništa, i sa sestrom Elizabetom Biclier des Ages Družbu kćeri Križa sa svrhom da vjerski odgajaju djecu te da pomažu bolesnicima i siromasima. God. 1820. napustio je župu i povukao se u La Puye, gdje je bila matična kuća Družbe njegovih sestara. Tu se posljednjih godina života sav posvetio njihovom duhovnom odgoju. — Umro je na današnji dan 1834. godine. Pio XI. proglasio ga je blaženim 1926. a svetim 1933. godine.

SS

— **Sv. Servacije**, biskup u Tongernu (Belgija), umro je u Matriht-u (Holandija) 384. godine.

— **Bl. Mucije**, prezbiter i mučenik u Carigradu za Dioklecijanova progonstva.

— **Mnoštvo sv. mučenika** koje su pogubili arijanci u crkvi u Teoni blizu Aleksandrije.

— **Sv. Glicerija**, mučenica u Herakleji za cara Antonina.

— **Sv. Ivan**, biskup u Armeniji, nazvan **Šutljivac** (Silentiarius), jer se odrekao biskupstva i živio kao pustinjač u Palestini ne otvarajući usta osim u molitvi.

— **Bl. Imelda**, djeвица iz Bolonje, umrla 1333. godine.

— **Bl. Gerard iz Vilamagne**, umro 1245. godine.

— Sv. Leonardo Murialdo, prezbitar, apostol siromaha, radnika, zatvorenika i napuštenih svih vrsta, utemeljitelj Družbe sv. Josipa. Rodio se u Torinu 1828. a umro 1900. godine. Papa Pavao VI. proglasio ga je blaženim 1963., a svetim 3. svibnja 1968. godine.

14. SV. MATIJA, apostol

Blagdan

O apostolu Matiji u evanđeljima nema ni jedne riječi. Ali je zato značajan Lukin tekst iz »prve povijesti Crkve — Djela apostolskih«: »U one dane ustade Petar među braćom — a bijaše skupljenog naroda oko sto i dvadeset duša — i reče: 'Braćo! Trebalo je da se ispuni Pismo što ga na usta Davidova proreče Duh Sveti o Judi... Jedan, dakle, od ovih ljudi što bijahu s nama za sve vrijeme što je među nama živio Gospodin Isus — počevši od krštenja Ivanova pa sve do dana kad bi uzet od nas — treba da bude svjedokom njegova uskrsnuća!' I postaviše dvojicu: Josipa koji se zvao Barsaba, a prozvao se Just, i Matiju. Onda se pomoliše: 'Ti, Gospodine, poznavaoče svih srdaca, pokaži kojega si od ove dvojice izabrao da primi mjesto ove apostolske službe, kojoj se iznevjeri Juda...' Onda baciše kocke, i kocka pade na Matiju. Tako bi pribrojen k jedanaestorici apostola« (Dj 1,15—26).

Iz toga se teksta vidi da je Matija bio Židov (predaja čak hoće da je iz plemena Judina, rođen u Betlehemu), učenik Kristov od prvih početaka, vjerojatno jedan od sedamdesetdvojice. Svakako je bio među najuglednijima u prvoj kršćanskoj zajednici, kad je ušao u tako uski izbor: imao je samo jednoga protukandidata.

Lukin tekst je višestruko značajan. Neposredno poslije Uzašašća Petar nastupa kao vođa zajednice. Brine se za izbor prvoga biskupa. Uz tekstove koji Petru daju vlast primata, ovaj je značajan jer svjedoči da se Petar tom vlašću odmah počeo služiti. K tome mogao je i na druge načine obaviti izbor, ali predlaže da zajednica (ne uži krug, npr. jedanaestorica apostola!) razmotri pitanje, zajedno moli i konačno obavlja izbor. Dakle, nastupa kao predstojnik, ali ne kao samovladar, nego traži demokratsku suradnju cijele zajednice. To je služenje braći, služenje zajednici. To je u kršćanstvu pravi pojam vlasti (»servus servorum Dei«). Petar samo upozorava da kandidat mora biti čovjek koji je od Ivanova krštenja do Uzašašća bio s Isusom. Dakle, po »radnom stažu« jednak drugim apostolima mora biti »svjedokom njegova uskrsnuća«. To je jedini pravi razlog zašto su birali jednoga na ispražnjeno mjesto. Dakle, apostol, tj. svjedok Isusova uskrsnuća.

Kad je zajednica upravila žarku molitvu Bogu, Duh je Sveti pokazao koga je izabrao. »I tako — Matija — bi pribrojen jedanaestorici

apostola« (Dj 1,26). Izbor je djelo Duha. I taj prvi izbor u Crkvi zapisan je u novozavjetnoj Objavi. Ne bez razloga.

O njegovu kasnijem životu znamo vrlo malo. Jedni hoće da je propovijedao u Palestini i tu podnio mučeničku smrt, dok drugi vele da je sve to bilo u Kapadociji i Kolhidi (Mala Azija), a treći da je svjedočio uskrsnuće u Egiptu i Etiopiji. Možda je ovo najvjerojatnije, jer je u Egiptu bilo osobito rašireno njegovo štovanje. Širili su se i neki apokrifi pod njegovim imenom, npr. Evandjelje po Matiji. Moći su mu prvotno štovane u Jeruzalemu, dok ih sv. Jelena nije prenijela u Rim.

Blagdan mu se slavi u raznim Crkvama na razne datume: 4. III. (koptski obred), 9. VIII. (bizantski), a u rimskom od 11. st. 24. veljače. Kako je taj dan često u korizmi, najnovija reforma kalendara prenijela je njegov blagdan na dan 14. svibnja, jer je to vrijeme Uzašašća i Duhova, kad je Matija izabran za apostola.

Iako o sv. Matiji znamo malo, ipak je njegov izbor momenat na koji treba svratiti pažnju. Uz ono što je prije rečeno, dobro se sjetiti antifone s Večernje: »Ne izabraste vi mene, nego ja izabrah vas. I postavih vas da idete i rod donosite...« (Iv 15,16). Izbor je Božji. Mi ništa ne dajemo Bogu. On zapravo dariva nas, kako piše Pavao Timoteju: »Zahvaljujem onomu koji mi je za to dao snagu, našem Gospodinu Isusu Kristu, što me smatrao dostojnim povjerenja i uzeo me u svoju službu...« (1 Tim 1,12). Dakle, pozvani je odlikovan i treba da se smatra počašćenim i da nastoji donijeti rod!

HGJ

Istog dana

— **Sv. Bonifacije**, mučenik u Tarsu za Dioklecijanova progonstva. Bonifacije je inače bio nadzornik 73 upravitelja imanja bogate rimske gospođe po imenu Aglaje. Dugo godina provodio je grešan život. Napokon se obratio na kršćanstvo i pošao u Svetu Zemlju da sakuplja moći svetih mučenika. Došavši u Tars, dozna da upravo muče više kršćana. Odmah je pošao k njima i cjelivao ih slaveći Boga i moleći ih da mole za njega. Čuvši za to sudac, tražio je od Bonifacija da žrtvuje bogovima. Budući da je Bonifacije to odbio, sudac ga je dao mučiti i napokon zapovjedio da mu odsijeku glavu. Bonifacijevi pratiloci su otkupili njegovo tijelo, donijeli ga u Rim i pokopali na Latinskoj cesti.

— **Sv. Poncije**, mučenik u Francuskoj za Valerijanova i Galijenova progonstva.

— **Sv. Viktor i Korona** (Kruna), mučenici u Siriji za vrijeme cara Antonina.

— **Sv. Justa, Justina i Henedina**, mučenice na Sardiniji.

— **Sv. Bonifacije**, biskup u Ferentu u Toskani.

— **Sv. Paskal I.**, papa (817.—824.).

— **Sv. Mihael Garicoits**, prezbiter, utemeljitelj Družbe svećenika presv. Srca Isusova (Francuska), umro 1863. godine. Blaženim ga je proglasio papa Pio XI. god. 1923., a svetim papa Pio XII. god. 1947.

— **Sv. Marija Dominika Mazzarello**, utemeljiteljica Družbe kćeri Marije Pomoćnice (sjeverna Italija), umrla 1881. godine. Blaženom ju je proglasio papa Pio XI. god. 1938., a svetom papa Pio XII. god. 1951.

15. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

— **Svi Sveti Solinski mučenici.** Rimljani su godine 10. poslije Krista podijelili Ilirik na provinciju Dalmaciju i provinciju Panoniju. Najvažniji grad u Dalmaciji bila je Salona (Solin), a u Panoniji Sirmium (Srijemska Mitrovica). U tim našim krajevima kršćanstvo se počelo širiti vrlo rano. Sasvim je sigurno da je ono već koncem I. st. bilo prisutno u središtima i većim gradovima. Prve pisane kršćanske spomenike susrećemo polovicom III. stoljeća, a već 283. g. stupa na Petrovu Stolicu jedan Dalmatinac — sv. Kajo (296.). Konačno su se i u crkveno-administrativnom pogledu, kao već prije u civilnom, oblikovala dva središta: Salona u Dalmaciji i Sirmium u Panoniji.

Sve do Milanskog edikta (313.) Crkva je u našim krajevima, kao i drugdje u Rimskom carstvu, dobrim dijelom živjela u miru šireći Evanđelje iz većih središta i gradova u sela i manja naselja. Od vremena do vremena nadolazila su progonstva kao snažne proljetne oluje koje su podrmavale mlado stablo Crkve. Povijesna vrela o progonstvima u našim krajevima dosta su oskudna. Stoga se s pravom može pretpostaviti da je bilo dosta mučenika za koje nemamo nikakvih svjedočanstava. O nekima je sačuvano samo ime i datum mučeništva, a o drugima nešto više podataka. Manjak sigurnih podataka kasnija su vremena ispunila i okitila legendom. U novije vrijeme bilo je dosta arheologa i povjesničara koji su se bavili tim pitanjem. Kod nas je don Frane Bulić posebno zaslužan za salonitansku, a dr. Svetozar Ritig za sirmijsku grupu svetaca — mučenika.

Za upoznavanje solinskih mučenika važna su četiri povijesna izvora: Lateranski mozaik u kapeli sv. Venancija te iskopine na tri solinska starokršćanska groblja: Kapljuč, Marušinac i Manastirine. Lateranski mozaik je važan zbog toga što je papa Ivan IV. (640.—642.), rodом Dalmatinac, preko opata Martina prenio u Rim moći naših mučenika iz primorskih krajeva. Zatim je dao sagraditi u krstionici u Lateranu posebnu kapelu, gdje su pohranjene te sv. moći, posvetivši je sv. Venanciju. Tu je kapelu papa Teodor I., nasljednik Ivana IV., iznutra uresio mozaikom na kojem su prikazani mučenici čije su moći tu donesene. Prikazana su i devetorica solinskih mučenika. Iskopine na tri spomenuta solinska groblja poklapaju se s onim što je prikazano na lateranskom mozaiku. Ovdje iznosimo najosnovnije podatke o ovim mučenicima.

Sv. Anastazije, obrtnik. Prema opisu njegova mučeništva, rodом je iz Akvileje. Za Dioklecijanova progonstva došao je u Salonu. Optužen kao kršćanin i osuđen na smrt bačen je u more s mlinskim kamenom oko vrata. Gospođa Asklepija sahranila mu je tijelo izvan gradskih zidina

u lijepom mauzoleju na Marušincu. Na lateranskom mozaiku nalazi se i njegov lik s imenom.

Sv. Asterije, prezbiter. Ime mu se može pročitati na mramornom ulomku natpisa solinskih mučenika. Lateranski ga mozaik prikazuje u svećeničkom ruhu. Ne zna se točno ni dan ni godina njegove smrti. Smatra se da je poginuo 304. godine. Pokopan je u groblju na Kapljuču.

Sv. Dujam (vidi 7. o. mj.).

Sv. Septimije, đakon. Datum njegove mučeničke smrti je siguran — 18. travnja, jer je zapisan na fragmentu solinskih mučenika. Godina nije sigurna. Vjerojatno je mučen kad i sv. Duje (304.) ili, kako to bilježi Jeronimov martirologij, 412. godine. Pokopan je u groblju na Manastirinama. Na lateranskom mozaiku prikazan je u đakonskom ruhu (dalmatika) i s knjigom u ruci.

Sv. Telij, Paulinijan, Antiohijan i Gajan, vojnici dvorske straže. Vjerojatno da su to bili članovi tjelesne straže cara Dioklecijana koje je on dao pogubiti zajedno sa sv. Dujom (304.). Točan datum ne znamo, ali je svakako to bilo oko 10. travnja. Pokopani su u groblju na Kapljuču. Nad njihovim grobom podignuta je bazilika. Vjernici su se njima utjecali u raznim potrebama te su iz zahvalnosti za primljene milosti na podu bazilike napravili mozaik. Na oštećenom mozaiku pronađeno je ime sv. Asterija i jednog vojnika — sv. Antiohijana. Njihova su tjelesa u toj bazilici počivala do konca VI. stoljeća, a zatim su prenesena u baziliku na Manastirinama. — Na lateranskom mozaiku nalaze se i njihove slike.

Sv. Venancije, biskup i mučenik. U arheologiji i hagiografiji oko sv. Venancija ima mnogo toga što još nije razjašnjeno. Ne zna se sigurno da li je bio biskup Narone (danas selo Vid kod Metkovića), Delminiuma (Duvno) ili Salone. Također se ne zna sigurno ni kad je podnio mučeništvo. Ipak je sigurno da je bio misionar, biskup i mučenik. Don Frane Bulić, zajedno s još nekima, smatra da je sv. Venancije prvi utemeljitelj solinske Crkve, da je živio i umro prije Dioklecijana, da je kao biskup i misionar podnio mučeništvo u Delminiumu (Duvno) i da je poslije pokopan u Solinu. Na lateranskom mozaiku, uz sv. Duju, sv. Venancije predvodi naše mučenike, a i sama je kapela nazvana po njemu. Iz Laterana se njegovo štovanje proširilo po Španjolskoj i Italiji. Grad Kamerino čak ga je proglasio svojim zaštitnikom, a legenda veli da je čak i rođen u tom gradu. U Rimskom martirologiju ime sv. Venancija, biskupa i mučenika, upisano je na 1. travnja. U splitsko-makarskoj nadbiskupiji Svi Sveti solinski mučenici slave se na današnji dan kao blagdan.

ŠŠ

Ostali sveci koji se na današnji dan spominju u Rimskom martirologiju jesu slijedeći:

— **Sv. Izidor**, zemljoradnik. Umro je u Madridu oko 1130. godine. Svetim ga je proglasio papa Grgur XV. god. 1622. Zaštitnik je zemljoradnika i grada Madrida.

— **Sv. Torkvat, Ktesifont, Sekund, Indalecije, Cecilije, Hezihije i Eufrazije**. Njih su u Rimu apostoli Petar i Pavao posvetili za biskupe i poslali ih u Španjolsku da propovijedaju Evandjelje. Umrli su naravnom smrću u raznim mjestima Španjolske.

— **Sv. Simplicije**, biskup i mučenik u Fauzini na Sardiniji.

— **Sv. Mancije**, mučenik u Ebori (Portugal).

— **Bl. Izidor**, mučenik na otoku Chio.

— **Sv. Kasije, Viktorin, Maksim i drugovi**, mučenici u Arverniji (današnji Clermont u Francuskoj).

— **Sv. Dimpna**, djeвица i mučenica, kći irskog kralja (7. st.). Sam otac je naredio da joj se odsječe glava zbog toga što je kršćanka i što je odredila živjeti u djevičanstvu.

— **Gospa od milosti**, u kotorskoj biskupiji slavi se kao svetkovina.

16. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Andrija Bobola**, prezbiter, DI, mučenik. Rodio se u sandomirskom vojvodstvu (Poljska) 1591. godine. Apostolsku je djelatnost kao isusovac (1611.) i svećenik (1623.) razvijao po istočnim krajevima svoje — tada vrlo velike — domovine. Najprije u Vilni propovijeda i vodi Marijine kongregacije, zatim je par godina samostanski poglavar u Bobrujsku, a od 1636. pa do smrti pučki je misionar u krajevima koji danas pripadaju SSR Bijeloj Rusiji. Svima je bio sve: poučavao je u vjeri u skupinama i pojedinačno, siromaha i zatvorenike je obilazio i pomagao, zavađene pomirivao, kolebljive u vjeri utvrđivao i, razumije se, svuda dijelio sakramente. Bio je pokornik pa je uoči misija po nekoliko dana postio moleći da Gospod blagoslovi sveto djelo. U apostolskoj revnosti, veli Pio XI. u dekretu za kanonizaciju, nisu ga mogli obuzdati ni napori, ni teškoće vremena, ni prijetnje neprijatelja katoličke Crkve, ni kuga što je ondje tri godine zaredom harala a on okužene dvorio. Protivnici ga za pogrdu nazivahu »zavodnikom duša«, a katolički prijatelji u dobrom smislu »lovcem duša«, jer je pale pridizao iz blata moralne pokvarenosti i jer su mnogi nekatolici (većinom pravoslavni) njegovim posredovanjem našli put u katoličku Crkvu.

Istina, nisu to bila »ekumenska vremena«, ali Brest-litovska unija nije silom nametnuta, što dokazuje, uz ostalo, i činjenica da su se lavovska i još neke južne eparhije tek cijelo stoljeće kasnije sjedinile s Rimom. Ali i takva iz uvjerenja i slobodno sklopljena ujedinjenja nekima su smetala tako da je 1623. g. morao u Vitebsku zaglaviti ne samo sv. Jozafat nego se kasniji kozački ratovi — u vrijeme Bohdana Hmelnickog i upadanja u doba tzv. »Potopa« — »okrenuše u uništenje katoličke vjere« (Pio XI.) i »Na katolike!« (Taras Buljba u istoimenom romanu Nikole Gogolja). Da ne govorimo o drugima, u razdoblju od 1648. do 1665. za vjeru je poginulo četrdeset samih isusovaca, među kojima je i sv. Andrija. Kad su 1657. g. Kozaci upali u Pinsk, čijem je kolegiju pripadao sv. Andrija, on se najprije sklonuo u bliski gradić Janów, ali ga Kozaci otkriše i nakon teških tortura dokrajčiše na

današnji datum te iste godine. Blaženim ga je proglasio papa Grgur XVI. god. 1835., a svetim Pio XI. god. 1938. — Poruka sv. Andrije nije toliko samo svjedočenje, što doslovno znači grčko-kršćanska riječ »martyrion«, koliko poznizna, blaga i milosrdna služba siromasima i patnicima svake vrste.

PB

— **Sv. Margarita Kortonska**, franjevačka trećoredica. Rođena je 1247. g. u Toskani. Kao osmogodišnja djevojčica ostala je bez majke i prepuštena maćehinoj ljubomori i zlostavljanju. Kad joj je bilo 18 godina, napustila je rodnu kuću i narednih 9 godina živjela s jednim mladićem kome je rodila sina. Smrt toga mladića, čije je tijelo sama osobno našla u šumi, bila je prigoda za ozbiljno razmišljanje o životu i djelovanju. To je prouzrokovalo njezino istinsko obraćenje. Odlazi u Kortonu i tu ostatak života provodi pod duhovnim vodstvom tamošnjih franjevaca.

Nakon trogodišnjeg čekanja, god. 1277. primljen je u franjevački Treći red. Uz brigu oko odgoja sina, koji je i sam kasnije postao franjevac, posebno se posvetila djelima milosrđa među bolesnicima za koje je utemeljila i poseban zavod koji još i danas djeluje. Njezin život nakon obraćenja pokazivao je plodove dostojne tog obraćenja. Ustrajna molitva i oštra pokora bile su stalni pratioci novog odsjeka njezina života. Zbog toga su je nazivali: Uzor i majka grešnika. Serafska Magdalena, Treće serafsko sunce (poslije Franje i Klare). Umrula je 22. veljače 1297. godine.

Njezin život i djela bili su često nadahnuće za mnoga umjetnička djela. U 18. st. nastala je drama u sicilijanskom dijalektu o njezinu životu, mo. Licinio Refice komponirao je operu koja je izvođena i u Milanskoj Skali; 1951. g. snimljen je u Torinu i film o njezinu životu.

Zbog rječitoga životnog primjera kako »grešnik može živjeti ako se odvрати od grijeha svojih«, jer je »veliko milosrđe i praštanje onima koji se obrate Gospodinu« (Ulazna), papa Leon X. odobrio je njezino štovanje za Kortonu 1515. godine, a Benedikt XIII. proglasio ju je svetom 17. svibnja 1728. U franjevačkim zajednicama slavi se kao obavezan spomendan.

MB

— **Sv. Šimun Stock**, redovnik, karmelićanin. Rodio se u južnoj Engleskoj. Živio je u XIII. st. i umro u Bordeaux-u u Francuskoj. Vrlo mlad stupio je u red karmelićana. U Redu se odlikovao djetinjom pobožnošću prema Majci Božjoj i širio je njezino štovanje pod nazivom Gospe od Karmela ili Škapulara. Njegovo se štovanje brzo raširilo u čitavom karmelićanskom redu u kojem se slavi kao neobavezan spomendan.

IK

— **Sv. Ivan Nepomuk**, prezbiter, rodio se između 1340. i 1350. g. u Pomuku, današnji Nepomuk u zapadnoj Češkoj. Nakon župnikovanja u crkvi sv. Gala u Pragu i službe arhiđakona u Žatecu bio je generalni vikar nadbiskupa Ivana Jenštjena. U to vrijeme rasplamsala se borba između nadbiskupa i kralja Vjenceslava IV., koji je nasilno htio prisvojiti crkvena dobra i postati potpuni gospodar Crkve u Češkoj. Sukob je došao do vrhunca kad je Ivan Nepomuk, po naredbi nadbiskupa Jenštejna, protiv kraljeve volje potvrdio izbor novoga benediktinskog opata u Kladruby-u. To je kralja razgnjevalo pa je dao zatvoriti Ivana i još neke svećenike. Svećenike je nakon mučenja pustio na slobodu, a Ivana Nepomuka dao je baciti s mosta Karla IV. u Vltavu u noći 7. ožujka 1393. Kad mu je tijelo pronađeno, sahranjeno je najprije u crkvi sv. Križa, a kasnije preneseno u katedralu sv. Vida u Pragu, gdje se i danas čuva. Papa Benedikt XIII. proglasio ga je svetim 19. ožujka 1729.

Sv. Ivana redovito slikaju kako drži prst na ustima. To je zato što je kao ispovjednik žene kralja Vjenceslava IV. pred ljubomornim kraljem čuvao

ispovjednu tajnu ne htijući mu ništa kazati od onoga što je kraljica ispovijedala. To je također bio razlog njegove smrti. Prema tome, on je položio život ne samo braneći prava Crkve nego i čuvajući ispovjednu tajnu.

ŠŠ

- **Sv. Ubald**, biskup u Gubiju (Italija), umro 1160. godine.
- **Sv. Peregrin**, prvi biskup Auxerre-a. Tu je podnio i mučeništvo (3. st.).
- **Sv. Auda**, biskup, **sedam prezbitera**, **devet đakona** i **sedam djevice**, mučenici u Perziji za vrijeme kralja Isdegerda.
- **Sv. Akvilin i Viktorijan**, mučenici u Izauriji.
- **Sv. Feliks i Genadije**, mučenici u Uzali u Africi.
- **Sv. monasi**, mučenici u samostanu sv. Sabe u Palestini, poubijani od Saracena.
- **Sv. Honorat**, biskup u Amiens-u (Francuska).
- **Sv. Domnol**, biskup u Le Mans-u (Francuska).
- **Sv. Posidije**, učenik i životopisac sv. Augustina te biskup u Numidiji.
- **Sv. Brendan**, prezbitar i opat u Irskoj (6. st.).
- **Sv. Fidol**, priznavalac u Francuskoj.
- **Sv. Maksima**, djevica u Fréjus-u (Francuska).

17. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Paškal Bajlonski**, redovnik, franjevac. Rodio se na Duhove g. 1540. i na istu svetkovinu umro 1592. godine. Uzor je jednostavnosti i pobožnosti prema Euharistiji. Zato ga je papa Leon XIII. 28. studenoga 1897. proglasio **zaštitnikom euharistijskih kongresa**. U ovoj godini euharistijskih kongresa njegov primjer i osobno iskustvo trebali bi se još više vrednovati. Njegovo duhovno iskustvo sadržano je u dvadesetak asketskih rasprava koje je napisao iako nije nikada pohađao visoke škole. Zbog tako neobično žarke i ustrajne pobožnosti prema Euharistiji prozvan je »Seraf Euharistije«.

Franjevac je postao u 20. godini života, a u samostan je primljen na temelju svjedočanstava nekih redovnika koji su ga poznavali i posvjedočili da je veoma pobožan i da teži za savršenošću. Starješine su željele da postane svećenik, ali u svojoj poniznosti on je radije ostao samo brat redovnik. Prije ulaska u samostan bio je pastir pa ga ikonografija često prikazuje sa stadom. To je vjerojatno utjecalo da je i u našim krajevima često štovan kao zaštitnik pastira i sitne stoke.

Umro je 17. svibnja 1592. i pokopan u Villa Real. Za vrijeme španjolskoga građanskog rata (1936.—1939.) njegovi posmrtni ostaci, koje su vjernici pobožno častili, bili su razbacani i razneseni. Samo djelomično ponovno skupljeni poslije II. svjetskog rata, opet su postali predmet pobožnog čašćenja vjernika.

Paškala je proglasio blaženim papa Pavao V. god. 1618., a svetim Aleksandar VIII. god. 1690. U franjevačkim zajednicama slavi se kao obavezan spomendan.

MB

- **Sv. Heradije, Pavao i Akvilin**, mučenici u Noviodunu u Galiji.
- **Sv. Solokon i drugovi**, vojnici i mučenici u Kalcedonu za Maksimijanova progona.

- Sv. **Adrion, Viktor i Bazila**, mučenici u Aleksandriji.
- Sv. **Restituta**, djevica i mučenica iz Afrike za Valerijanova progona. Pokopana je u Napulju, gdje joj je u čast i crkva sagrađena.
- Sv. **Bruno**, biskup u Würzburgu, umro je 1045. godine.

18. SV. IVAN I., papa i mučenik

Neobavezan spomendan

Ovaj papa i mučenik rodom je iz Toskane. Na Petrovu Stolicu stupio je 523. g. naslijedivši papu Hormizda. Ivan je želio imati dobre odnose s bizantskim carom Justinom, što nije dobro gledao istočno-gotski kralj Teodorik s prijestolnicom u Raveni. Papa će završiti mučeničkom smrću upravo radi toga svog stava.

Car Justin je htio sasvim iskorijeniti arijance iz svog carstva. Oduzeo im je sve crkve. Jedini uvjet da im ih opet povrati bio je prijelaz na katolicizam. Kralj Teodorik, smatrajući se zaštitnikom arijanaca, pozove u Ravenu papu Ivana I. i na neki način ga prisili da pođe u Carigrad posredovati kod samog cara. S papom su poslali senatori, neki biskupi, među kojima i ravenski.

Papa je u Carigradu na Božić primljen s najvećim počastima. Bizantski kler i puk postupali su s njim kao s pravim nasljednikom sv. Petra, te su se radovali da se među njima nalazi rimski biskup. Ivan I. jer ostao dugo u Carigradu. Bogoslužje je svečano obavljao na latinskom jeziku u crkvi sv. Sofije. Car Justin je htio da ga papa po drugi put okruni s carskom krunom. Zauzvrat mu je obećao da će arijancima vratiti njihove crkve.

Vrativši se u Ravenu, Teodonik nije bio zadovoljan s rezultatom papina poslanstva. Zato baci Ivana u tamnicu u kojoj je ubrzo umro, i to — prema nekim piscima — od gladi. Bilo je to 18. svibnja 526. godine. Sprovod je bio veličanstven. Čak su se i neka čudesa dogodila tom prigodom. Četiri godine kasnije prenesen je u Rim, gdje je sahranjen u predvorju bazilike sv. Petra. Postavljen mu je i mramorni natpis na latinskom jeziku, koji na hrvatskom glasi: »Gospodnji vrhovni svećenik, koji pade kao Kristova žrtva.«

Pontifikat Ivana I. trajao je veoma kratko (523.-526). Ipak je ovaj papa učinio nekoliko velikih stvari od kojih spominjemo slijedeće: obnovio je rimske bazilike; Domitilino groblje na Ardentinskoj cesti i Komodilino groblje na Ostijskoj cesti; uveo je novo brojenje godina po Kristu kako je sastavio monah Dionizije Mali; odredio je slavljenje Uskrsa prema složenom računanju uskrsnog ciklusa, čega se još i danas držimo; postavio je temelje liturgijskom pjevanju koje je po njegovu nasljedniku nazvano »gregorijansko«; on je ujedno i prvi papa koji je putovao izvan Italije.

Svaki je papa imao nešto svoje posebno: neki znanje, neki svetost, jedni smisao za umjetnost, drugi sklonost prema karitasu, miru, ljubavi... No, svaki je imao, i imat će, Petrovu vjeru, koje se ne može odreći, pa makar ga to stajalo vlastitog života.

MJ

Istog dana

— **Sv. Feliks** (Srećko), mučenik za Dioklecijanova progonstva, vjerojatno 304. godine, u polju Epitiuma (između današnjeg Stobreča i Žrnovnice), nedaleko Splita. Vjerojatno je tu i pokopan na mjestu zvanom »Vrbovnik«. Predaja kaže da je propovijedao poganima i obraćao ih na kršćanstvo. U 5. st. njegovo je tijelo preneseno na starokršćansko groblje koje se nalazilo na zapadnoj strani Dioklecijanove palače. Tu je položeno u malu memoriju (kapelicu). Nadbiskup Ivan IV. u 11. st. sagradio je crkvu njemu u čast. Danas mu se tijelo čuva u Splitu u crkvi sv. Frane na obali pod glavnim oltarom.

ŠŠ

— **Sv. Feliks Kantalicijski**, redovnik, franjevac kapucin. Rodio se 1515. g. u mjestu Cantalice u blizini Rietija. Do 30. godine života bio je pastir i zemljoradnik. Čitajući živote svetaca, zanio se njihovim primjerima i odlučio postati franjevac kapucin. Od 1548. g. živi u Rimu, gdje u jednostavnosti i poniznosti kroz 40 godina skuplja milodare za uzdržavanje subraće. Slobodno vrijeme provodio je u molitvi razmatrajući otajstva Isusova života. Često je pohađao bolesnike u rimskim bolnicama. Bio je dobar duhovni savjetnik, kako jednostavnom puku, tako i renesansnim bogatašima grada Rima. Prijateljevao je sa sv. Filipom Nerijem i papom Sikstom V. — Umro je 1587. godine. Na njemu se u punini ostvarilo obećanje Evanđelja: »Tražite najprije kraljevstvo nebesko, a ostalo će vam se nadodati!« (Lk 12, 31). Blaženim je proglašen 1. listopada 1625., a papa Klement XI. proglasio ga je svetim 22. svibnja 1712. godine.

MB

—**Sv. Venancije i deset drugih**, mučenici u Kamerinu (Mala Azija) za Decijeva progonstva.

— **Sv. Feliks**, biskup i mučenik u Spoletu za vrijeme cara Maksimijana.

— **Sv. Teodot** (Bogdan, Božidar) i **deset djevice**, mučenici u Anciri (Galacija) za vrijeme Dioklecijanova progonstva.

— **Sv. Potamon**, biskup i mučenik u Egiptu za vrijeme cara Konstancija i predsjednika Filagrija (4. st.).

— **Sv. Dioskor**, štioč (čitač), mučenik u Egiptu.

— **Sv. Erik**, švedski kralj i mučenik u Upsali 1160. godine.

19. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Celestin, V.**, papa. Poslije smrti pape Nikole IV., kardinali nakon 27. mjesecnog vijećanja izabraše 5. srpnja 1294. za papu osamdesetgodisnjeg svećenika — pustinjaka, čovjeka obljubljena od naroda, kao da je već svetac, triju talijanskih pokrajina: Abruzza, Puglie i Lazia, Pietra da Morrone koji se

prozvao Celestin V. Bio je pretposljednji od dvanaestero djece roditelja Angelarija i Marije rođene Leone iz južnotalijanskoga sela Isernia. Rodio se vjerojatno 1215. godine. Kao svećenik — pustinjač, zaljubljen u redovničko-pustinjački život, osnovao je novi red benediktinskog nadahnuća koji je nazvao »Braća Duha Svetoga«, popularno — celestini.

Nakon 8 godina kako se odrekao dužnosti glavnoga priora Reda, u Akvili u crkvi S. Maria di Collemaggio 29. kolovoza 1294., u prisutnosti mnoštva naroda, najsvečanije je okrunjen za papu. Radi raznoraznih, povijesno sumnjivih razloga, Celestin V. se nakon pet mjeseci odrekao papinstva 13. prosinca 1294. Njegov nasljednik, Bonifacije VIII., zatvorio ga je u tvrđavu Fumone, gdje ga je nakon 10 mjeseci 19. svibnja 1296. smrt oslobodila od svih zemaljskih muka. Papu, kojega je Dante svrstao u svoj »Pakao« kao plašljivca: »Onaj koji se iz straha odreće«, papa Klement V. proglasio je svecem katoličke Crkve 5. svibnja 1313. Njegov se spomendan slavi na današnji dan. Poslije više premještaja njegovo tijelo čeka uskrsnuće u crkvi S. Maria di Collemaggio u Akvili.

JB

— **Sv. Ivon**, prezbiter, franjevački trećoredac iz Bretanje, zaštitnik siromaha. Umro je u Kermartin-u 1303. godine. Svetim ga je proglasio papa Klement VI. god. 1347.

— **Sv. Pudencijana**, djevica u Rimu, za vrijeme progona svoju je kuću ustupila za bogoslužje, brinula se za siromahe i bolesnike te pokapala tjelesa svetih mučenika.

— **Sv. Pudencije**, rimski senator i otac sv. Pudencijane, djevice.

— **Sv. Kalocer i Partenij**, mučenici u Rimu za Decijeve progona.

— **Sv. Filoterij**, mučenik u Nikomediji za Dioklecijanova progona.

— **Sv. Cirijaka i pet drugih**, djevice i mučenice u Nikomediji za Maksimijanova progona.

— **Sv. Dunstan**, biskup u Canterbury-u (Engleska).

20. **SV. BERNARDIN SIJENSKI**, prezbiter, OFM

Neobavezan spomendan

Ovaj »izvanredni učitelj bogoslovlja i kanonskog prava« (Pio II.) rodio se 1380. u mjestu Massa Marittima u blizini Siene. Kada je kao dvadeset dvogodišnji mladić obukao franjevački habit, već je posjedovao solidnu naobrazbu klasične književnosti, filozofije, crkvenog prava i teologije. Na ozbiljniji studij Sv. pisma i teologije potakla ga je jedna izreka sv. Jeronima. Za svećenika je zaređen 1404. godine. U prvim godinama svećeničke službe posvećuje se proučavanju teoloških i asketsko-mističnih spisa velikih kršćanskih naučitelja, posebno franjevaca.

Glas o njemu počeo se širiti poslije 1417. g. kada je kao apostolski propovjednik po srednjoj i sjevernoj Italiji svojim jednostavnim, ali zanosnim, govorima poticao na pobožnost svoje suvremenike. Omiljena tema njegovih propovijedi bilo je Ime Isusovo koje je u skraćenom obliku (IHS) pisao na komadićima platna da bi vjernike i nakon propovijedi podsjećalo na to Ime kojemu se trebaju »pokloniti svi na ne-

besima, na zemlji i pod zemljom» (Fil 2,10). Bernardin je veoma vješto primjenjivao na konkretne prilike svoga vremena izvornu nauku Sv. pisma, Otaca i crkvenih naučitelja. U propovijedanju je imao neočekivano mnogo uspjeha. Kao što se to obično događa, veliki uspjeh izazvao je zavist kod klera. Tri puta je protiv njega pokrenut crkveni proces na temelju optužaba da naučava praznovjerje: 1426. g. za pape Martina V.; 1431. g. za Eugena IV. i 1438. g. na saboru u Bazelu. Svaki put je dokazana ispravnost njegova naučavanja, dobra nakana i svetost njegova osobnog života. Kao naknada za neugodnosti zbog tih procesa nudena mu je tri puta biskupska služba, ali je on svaki put u poniznosti to odbio.

Bernardin je odigrao veoma važnu ulogu u svome Redu kod obnove tzv. »opservantske« struje. Bio je i generalni vikar od 1438. do 1442. godine. Njegova je zasluga da se kroz to vrijeme broj reformiranih samostana popeo od dvadeset na dvjesta, najviše zbog toga što je on promicao ozbiljni teološki studij i razbijao mentalitet »pobožne rustičnosti« što se bio uvriježio u Redu. I sam je predavao teologiju i crkveno pravo na učilištu u Sieni. Nedovoljno poučenim svećenicima zabranjivao je ispovijedanje.

Umro je 20. svibnja 1444. u Akvili gdje mu se i danas čuvaju posmrtni ostaci. Svecem ga je proglasio papa Nikola V. god. 1450. Iza sebe je ostavio mnogo pisanih djela od kojih su neka zabilježena po sjećanju slušatelja. Zaštitnik je talijanskih novinara. U franjevačkim zajednicama slavi se kao obavezan spomendan.

MB

Istog dana

— Sv. **Plautila**, Rimljanka, majka sv. Flavije Domitile, djevice, čiji je spomendan 12. o. mj.

— Sv. **Vasila**, djevica i mučenica u Rimu za vrijeme Galijenova progonstva.

— Sv. **Baudelije**, mučenik u Nimes-u (Francuska).

— Sv. **Talelej**, **Asterije** (Zvjezdan), **Aleksandar** i **drugovi**, mučenici u Edesi za vrijeme cara Numerijana.

— Sv. **Akvila**, mučenik u Tebaidi.

— Sv. **Austregizil**, biskup u Bourges-u (Francuska).

— Sv. **Anastazije**, biskup u Brešiji.

— Sv. **Teodor**, biskup u Paviji.

21. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— Sv. **Valentin (Zdravko)**, biskup i mučenik iz prvih kršćanskih vremena.

- **Sv. Hospicije**, pokornik i pustinjač blizu Nice (6. st.).
- **Sv. Godrih**, rođio se u Engleskoj oko 1080. godine, neko se vrijeme bavio trgovinom, onda je prodao svu imovinu, hodočastio u Rim, Španjolsku i Jeruzalem te se povukao u finhalsku pustinju u kojoj je proveo 60 godina živeći u pokori i molitvi. Umro je na današnji dan 1170. godine.
- **Sv. Sekund**, prezbiter, i **drugovi**, poubijani u Aleksandriji po zapovijedi arijanskog biskupa Jure za vrijeme cara Konstacija.
- **Sv. Polieukt, Viktorije i Donat**, mučenici u Cezareji u Kapadociji.
- **Sv. Sekundin**, mučenik u Kordobi.
- **Sv. Sinezij i Teopomp**, mučenici.
- **Sv. Nikostrat i Antioh**, tribuni, zajedno s još nekim vojnicima, podniješe mučeništvo u Cezareji Filipovoj.

22. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

—**Sv. Rita Kašijska**. Ova je svetica proslavila Boga, poput sv. Franjke de Chantal, u »sva četiri staleža«, tj. kao djevica, supruga, udovica i redovnica. Ugledala je svjetlo 1380. g. u brdskom selu Roccaporeni blizu umbrijskog gradića Cascia. Kad su joj — inače pobožni — roditelji doznali da kani postati redovnica, udaše je za Paola di Ferdinando, gruba, prgava i svadljiva mladića. Godinama je morala podnositi zlovolju, grubost, pa i batine svoga muža. No, njezina ga je svetačka strpljivost i blagost napokon obratila: grešnik kleče i zamoli Ritu za oprostjenje. Ipak nije mogla dugo uživati taj teško stečeni mir u obitelji: muž joj skoro pade kao žrtva krvne osvete. Uskoro su joj umrla i oba sina. Oslobođena tako i od majčinskih dužnosti, pokuša kod augustinki u obližnjoj Kašiji ostvariti mladenački san. Augustinke međutim nisu primale udovice u samostan. Ipak je nakon trećeg pokušaja Ritina ustrajnost pobijedila te je spomenute sestre prime u novicijat. Tada su Riti bile 33 godine.

Rita je bila uzorna redovnica: pokornički stroga prema sebi a puna ljubavi prema bližnjima kao bolničarka sestara. Posebno se odlikovala pobožnošću prema Isusovoj mucu, na što ju je 1443. g. potakla jedna propovijed svetog franjevca Jakova Markijskog. Gospod je njezinu želju za što većim učešćem u pashalnom misteriju uslišao mističkim darovima: molila je Isusa i umolila za jedan trn iz njegove krune... i taj se zabio u njezino čelo. Rana, koja je užasno boljela, stala se širiti, ali kada je 1450. g. putovala u Rim prigodom jubileja, stigma je zacijelila, a po povratku iz Rima ponovno se otvorila. Svetica je preminula 22. svibnja 1457.

Ritino štovanje širio je naročito red augustinskih pustinjača po Italiji, Južnoj Americi i Filipinima, gdje neka naselja čak nose i njezino ime. Poznata je kao »pomoćnica u beznadnim slučajevima«. Njezin život svjedoči da se u svakom »staležu« može postići svetost učešćem u otajstvu Krista patnika.

PB

—**Sv. Joakima da Vedruna de Mas**, redovnica. Rodila se u Barceloni u Španjolskoj 1783. godine. U 12. godini htjela je stupiti među bosonoge karmelitanke. Bila je odbijena radi mlade dobi. Udala se za Teodora de Mas g. 1799. U braku su pobožno živjeli i rodili devetero djece. God. 1816. muž je

umro, a ona ostala udovica s 33 godine. U trenutku muževljeve smrti ukaza joj se raspeti Krist i reče joj: »Sada, kad gubiš svoga zemaljskog muža, ja te uzimljem za svoju zaručnicu.« Potaknuta Duhom Svetim, god. 1826. osnovala je Družbu karmelićanki milosrđa za njegu bolesnika i odgoj siromašne djece. Imala je veliku pobožnost prema Presv. Trojstvu. Iz tog otajstva crpla je obilježja svoje duhovnosti: molitvu, odricanje, poniznost i milosrdnu ljubav. Umrula je u gradu Vich-u blizu Barcelone 28. kolovoza 1854. Papa Ivan XXIII. proglasio ju je svetom 12. travnja 1959. Njezina Družba karmelićanki milosrđa broji danas preko 3.000 članova, a raširena je uglavnom u zemljama španjolskoga jezičnog područja.

IK

— **Sv. Julija**, djevica i mučenica. Julija je bila ropkinja. Putujući jednom sa svojim gospodarom i njegovom obitelji brodom, došli su na Korziku. Tu su Saraceni slavili neku svoju svetkovinu. Saznavši da je Julija kršćanka, razapeše je na križ, i tako podnese mučeništvo. Bilo je to koncem VI. ili početkom VII. stoljeća. Kršćani su njezino tijelo pokopali na otoku Gorgonu, a odatle je u VIII. st. preneseno u Brešiju, gdje se i danas nalazi.

— **Sv. Faustín, Timotej i Venust**, mučenici u Rimu.

— **Sv. Kast i Emil** (Milan), mučenici u Africi.

— **Sv. Bazilisk**, mučenik u Pontu za vrijeme cara Maksimijana.

— **Sv. Kviterija**, djevica i mučenica u Španjolskoj.

— **Sv. Marcijan**, biskup u Raveni.

— **Sv. Roman**, opat u okserskom kraju (Francuska), subrat i suvremenik sv. Benedikta.

— **Sv. Fulk iz Akvina**, priznavalac.

— **Sv. Jelena iz Auxerre-a** (Francuska), djevica.

— **Bl. Ivan Forest**, prezbiter, OFM, i mučenik u Londonu za vrijeme kralja Henrika VIII. Mučeništvo je podnio zato što je branio katoličku vjeru i papin primat u Crkvi. Njegovo štovanje potvrdio je papa Leon XIII.

23. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

— **Sv. Ivan Krstitelj de' Rossi**, prezbiter. Rođen je 22. veljače 1698. u Voltaggiu, kod mjesta Alessandria u talijanskoj pokrajini Piemonte. Kao dječak od 13 godina došao je u Rim k stricu kanoniku Lorenzu de' Rossi, koji mu je bio pri ruci da završi teološke nauke i postane svećenik. Na putu prema svećeništvu ispriječila mu se teška bolest — padavica. On je međutim, pun vjere i nade u Providnost, mijenjao razna učilišta u Rimu pa je — završivši teološki studij — zaređen za svećenika 8. prosinca 1721.

Kao svećenik posvetio se karitativnom radu među omladinom i siromasima. Također je i propovijedao po rimskim crkvama tako da ga je narod veoma rado slušao. Ubrzo je došao na glas svetosti, zbog čega je pred njegovom ispovjedaonicom danonoćno bio velik red pokornika u crkvi S. Maria in Cosmedin.

Vodio je nabožno udruženje svjetovnih svećenika sv. Gale. Cijeli život je patio od padavice tako da se svatko, tko ga je poznao, divio njegovoj aktivnosti i jobovskoj strpljivosti. Preminuo je u Gospodinu 23. svibnja 1764. Njegovi posmrtni ostaci nalaze se danas u Rimu u župskoj crkvi koja je

1940. g. posvećena na njegovu čast. Papa Leon XIII. proglasio ga je svetim 8. prosinca 1881. Spomendan gorljivog apostola, uzora i učitelja duhovnoga života slavi se na današnji dan.

JB

— **Sv. Deziderije (Željko)**, biskup u Langres-u (Francuska). Za vrijeme provale Vandala podnio je mučeništvo 407. g. zauzimajući se za svoje sugrađane.

— **Sv. Deziderije**, biskup i mučenik u Vieni (Francuska). On je po naredbi kralja Teodorika ubijen iz zasjede 607. godine.

— **Sv. Epitacije**, biskup, i **Bazilije**, mučenici u Španjolskoj.

— **Sv. Kvintijan**, **Lucije** i **Julijan**, mučenici u Africi za vandalskog progonstva.

— **Spomen sv. mučenika** koji su poubijani u Kapadociji za vrijeme Maksimijana Galerija i onih koji su u isto vrijeme poubijani u Mezopotamiji.

— **Sv. Mihael**, biskup u Sinadi (Frigija).

— **Sv. Eufebije**, biskup u Napulju.

— **Sv. Eutihije** i **Florencije**, monasi u Nursiji, koje spominje sv. Grgur Veliki u svojim spisima.

24. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **POSVETA BAZILIKE SV. FRANJE U ASIZU** — **blagdan** za sve franjevačke zajednice. Sv. Franjo je još za života ovdje na zemlji bio znak anđeoske čistoće i »kao zvijezda jutarnja usred oblaka vodio je prema svjetlu one koji su sjedili u tmuni i sjeni smrtnoj, naviještao ljudima mir i sam se pokazivao kao anđeo mira« (sv. Bonaventura). Tako neobično snažna svetačka pojava stekla je simpatije i na rimskom, papinskom dvoru tako da ga je njegov osobni prijatelj papa Grgur IX. proglasio svetim već dvije godine nakon smrti. Isti papa želio je da se u Asizu podigne hram u čast sv. Franje gdje bi se pohranili njegovi posmrtni ostaci. Sam papa je 1228. g. blagoslovio temeljni kamen, a dvije godine kasnije zapovjedio je da se Svečevo tijelo prenese iz crkve sv. Jurja u novosagrađenu crkvu, koja je dobila naslov bazilike i postala »Glava i majka svih franjevačkih crkava«. Baziliku je svečano posvetio papa Inocent IV. 1253. godine, a naslov partijarhalne bazilike i papinske kapele podijelio joj je papa Benedikt XIV. Ova vidljiva crkva znak je svim vjernicima, a napose franjevcima, nevidljive Crkve, višnjeg Jeruzalema. Proslava posvete ove bazilike potičaj je da povećamo zanos za ulaskom u tu nevidljivu Crkvu koja je »boravište Božje slave« (Popričesna).

MB

— **Sv. Servilije**, **Zoel**, **Feliks**, **Silvan** i **Diokl**, mučenici u Trstu.

— **Sv. Donacijan** i **Rogacijan**, braća, mučenici u Nantes-u za vrijeme Dioklecijanova progonstva.

— **Sv. Manaen**, »koji je odgojen zajedno s Herodom, tetrarhom« (Dj 13, 1), prorok i učitelj u Antiohiji.

— **Sv. Ivana**, »žena Herodova upravitelja Kuza« (Lk 8,3).

— **Sv. Vincencije**, mučenik u Rimskoj Luci.

— Sv. Melecije, vojni zapovjednik, Ivan i Stjepan, vojni časnici, njihove žene (Suzana, Marcijana, Paladija) i djeca, te 252 vojnika, mučenici u Taviu u Galaciji (Mala Azija) za vladanja cara Antonina i prefekta Maksima.

— Sv. Robustijan, mučenik u Milanu.

— Sv. Vincencije, prezbiter u lirinskom samostanu.

— Bl. Ivan de Prado, prezbiter, OFM, mučenik u Maroku g. 1631.

25. SV. BEDA ČASNI, prezbiter i crkveni naučitelj

Neobavezan spomendan

Odgojen u duhu Benediktova pravila, sv. Beda je cijeloga života kao benediktinac koristio svoj anglosaksonski genij za molitvu, razmišljanje i intelektualni rad. Tumačenjem Sv. pisma i pisanjem raznih povijesnih djela širio je kraljevstvo Božje. Svojim svetačkim životom pjevao je Bogu hvalu i slavio ga u trima osobama: Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.

Beda se rodio 672. (ili 673.) godine u sjevernoj Engleskoj, na posjedu samostana Wearmouth. On za sebe kaže: »Rodio sam se na poljskom posjedu toga samostana (Wearmout). I kada sam bio u dobi od sedam godina, moja me obitelj povjerila na odgoj i izgradnju najprije časnome opatu Benediktu, a kasnije opatu Ceolfrithu. Sve preostalo vrijeme svoga života proveo sam u tome samostanu i posve se posvetio proučavanju Sv. pisma. I dok sam živio po stezi te dan za danom u koru s ostalima pjevao časoslov, moja je naročita radost uvijek bila studirati, proučavati i pisati.«

U 19. godini Beda je primio red đakonata, a u 30. svećenstva. Taj duhovni čovjek o sebi piše: »Od vremena kada sam postao svećenik pa sve do svoje 59. godine bavio sam se proučavanjem Sv. pisma, kako iz vlastite potrebe tako i za potrebe svojih.« Kao u drugim benediktinskim samostanima širom Evrope, tako i u Yarrow-u benediktinci su držali školu, bilo za vlastiti podmladak bilo za ostale mladiće koji su htjeli kod njih učiti »septem artes liberales«. Na toj školi, koja je već bila poznata po učenom Alkuinu, i Beda je bio učitelj Sv. pisma.

Zbog svojih egzegetskih djela, koja se dijele na Komentare i Homilije, u srednjem vijeku uživao je glas kao »theologus celeberrimus« (najslavniji bogoslovac), a zbog svoje »Historia Ecclesiastica Gentis Anglorum« (Crkvena povijest engleskoga naroda), u pet knjiga, dobio je naslov »Otac povijesti Engleske«. — Umro je u Yarrow-u 25. svibnja 735. Koliko je Crkva cijenila ovoga sveca, najbolje svjedoči sinoda u Akvisgranu (Aachenu) od god. 836. kad ga je nazvala: »Venerabilis et modernis temporibus doctor admirabilis« (Časni i u novije vrijeme divni učitelj). Papa Leon XIII. proglasio ga je naučiteljem Crkve.

Beda Časni zaista spada među one ljude srednjega vijeka koji su dostojni divljenja. Može će reći da je on svojom mudrošću, koja se očitovala u njegovu životu i njegovim znanstvenim djelima, u ono tamno doba evropske povijesti prosvijetlio Zapad jer je s njim započelo proljeće zapadne kulture.

JB

Istog dana

— SV. GRGUR VII, papa

Neobavezan spomendan

Hildebrand iz Saone u Italiji rodio se oko 1028. g. a odgojen je u Rimu i tu ušao u benediktinski red. Živio je neko vrijeme u Cluny-u (Francuska), bio opat opatije sv. Pavla izvan zidina Rima, zatim papin poslanik u Francuskoj i Njemačkoj. Još za pogrebnih svečanosti pape Aleksandra II. (1073.) u lateranskoj bazilici narod Hildebranda proglasi papom. To su kasnije potvrdili kardinali i gradski kler, a on je uzeo ime — Grgur VII.

Njegovim dolaskom na kormilo Crkve obnoviteljski pokret dobiva oduševljenog borca i snažnog vođu. Odmah je bacio oko na redovnike — udarnu snagu Crkve. Pozvao ih je da se založe za obnovu. U tome im je i sam prednjačio, posebno u apostolskom i pastoralnom radu.

Držao se Augustinove teorije u Božjem i đavolskom kraljevstvu (sjetimo se »De civitate Dei«). Stoga je smatrao da se sva Božja djeca moraju do iznemoglosti založiti za pobjedu pravde i mira. To vrijedi za svu Božju djecu, osobito za redovnike i svećenike. A da bi mogli tome odgovoriti, treba odbaciti nesloge prošlosti: simoniju i postavljanje biskupa sa strane civilne vlasti, te ostvariti obvezatni celibat za svećenike, da bi se mogli potpuno predati službi Riječi. Grgur je smatrao da kao namjesnik Isusa Krista ima pravo na to i da to mora provesti. Stoga je bio uporan i nepopustljiv.

No, ljudima je lakše i komotnije tapkati u baruštini nego se boriti s rijekom brzom, ali bistrom. Stoga je Grgur nailazio na otpor, a najteži je bio njem. kralja Henrika IV. Grgur se prihvati dotada nečuvanog sredstva: lišio je podanike zakletve vjernosti kralju i čak ga prokleo i izopćio! Da bi se problem riješio, Grgur se zaputi na sabor u Augsburg. Henrik se ipak odlučio pokoriti, i došlo je do glasovitoga susreta u Canossi. Kralj je dobio sve što je prije izgubio, a Grgur je pokazao cijeloj Evropi snagu svoje vlasti. I opet će se ona dva sukobiti. Grgur će morati bježati iz Rima i umrijet će 25. svibnja 1085. u Salernu s riječima na usnama: »Ljubio sam pravdu i mrzio nepravdu. Zato i umirem u progonstvu!«

Za Hrvate posebno je značajan papa Grgur. Nakon Petra Krešimira IV. u Hrvatskoj vlada Dmitar Zvonimir. No, Venecija drži dalmatinske

gradove. Zvonimir je uspio sklopiti ugovor s tim gradovima i odmah zatražio podršku Grgurovu. Na Saobru u Solinu 8. 10. 1075. g. Grgurov poslanik Gebizon kruni Zvonimira za kralja Hrvatske i Dalmacije (tj. dalmatinskih gradova). Time je stvorena jedinstvena država od kopnene Hrvatske i gradova (romansko-bizantskih), koji joj geografski i po prirodi pripadaju, a kulturno, privredno i politički mogu joj samo pomoći. Papino priznanje takve države i vlasti bio je u to doba najveći uspjeh Zvonimirove politike. Zvonimir se oslonio na najjači međunarodni autoritet i time učvrstio Kraljevinu Hrvatsku na međunarodnom planu. To je »jedan od najznačajnijih političkih poteza Trpimirovića« (N. Klaić) i jedina dokumentirana krunidba hrvatskog kralja iz domaće dinastije.

Grgur je u nutarnjem životu Crkve velik obnovitelj, na međunarodnom političkom polju najznačajniji faktor svoga doba, a za kralja Zvonimira i Hrvatsku osobiti potporanj u sjedinjenju hrvatskih teritorija u jednu državu. On je sve to uspio biti, jer se kao monah izgradio u kršćanina, redovnika, svećenika, papu i sveca.

HGJ

— SV. MARIJA MAGDALENA DE' PAZZI, djevica

Neobavezan spomendan

Rodila se u Firenci 2. travnja 1566. od plemićkih roditelja Kamila de Pazzi i Magdalene rođ. Buondelmonti. Krštena je slijedećeg dana 3. travnja i dobila je ime Katarina. Prvu sv. pričest je primila 25. ožujka 1576., a 19. travnja iste godine zavjetovala je doživotnu čistoću. U red karmelićanki stupila je 1. prosinca 1582. u rodnom gradu Firenci u samostan Gospe od Anđela i uzela ime Marija Magdalena. U samostanu je uglavnom vršila dužnost odgojiteljice poučavajući i vodeći mlade sestre u duhovnom životu. Ono što ih je učila, i sama je svojim primjerom potvrđivala i tako je postala duhovnom obnoviteljicom samostana. Provodila je skroviti život molitve i odricanja. Njezino je životno načelo bilo: »Trpjati, ne umrijeti!« Bila je obdarena izvanrednim mističnim darovima. Žarko je ljubila sv. Crkvu i u ona teška vremena za nju se neprestano molila i žrtvovala s nakanom »da 'kristi' (svećenici) opet postanu svjetlo svijeta; da Isusove 'djevice' (redovnice) ne budu u broju 'ludih'; da nevjernici i krivovjerci uđu ili se vrate u ovčinjak Božji; da se sve duše spase«. Za tu svrhu ona je svakog trenutka bila spremna podnijeti mučeništvo i tisuću smrti. — Umrla je u Firenci 25. svibnja 1607. Iza sebe je ostavila pet knjiga spisa, što je izdano malo poslije njezine smrti. Papa Urban VIII. proglasio ju je blaženom 1626. g. a Klement IX. svetom 28. travnja 1669.

IK

— Sv. Urban I., papa (222.—230.) i mučenik za cara Aleksandra Severa.

— Sv. Pasikrat, Valencion i još dvojica, mučenici u Dorostoru u Miziji (Mala Azija).

— **Sv. Dionizije**, biskup u Milanu. Njega je car Konstatacije, arijevac, poslao u progonstvo u Kapadociju gdje je i umro 375. godine. Tijelo mu je povratio u Milan sv. Ambroziju biskup Aurelije, pri čemu je sudjelovao i Bazilije Veliki.

— **Sv. Zenobije**, biskup u Firenci.

— **Sv. Aldelm**, biskup u Schireburgu (Engleska).

— **Sv. Leon**, priznavalac u trojeskom kraju.

— **Sv. Magdalena Sofija Barat**, djeвица, utemeljiteljica Družbe sestara presv. Srca Isusova u Parizu, umrla 1865. godine.

26. **SV. FILIP NERI**, prezbiter

Obavezan spomendan

Među velike muževe koji su se rodili u lijepoj Firenci svakako ubrajamo i današnjeg sveca sv. Filipa Nerija, popularnog pod imenom »Pippo buono« — Filip dobri. On je svuda oko sebe širio radost i pouzdanje, a sugrađane je poticao na povjerenje i usrdnije sjedinjenje s Bogom. Svetac koji je svu svoju aktivnost usmjerio k obnovi Crkve, tj. prema duhovnom odgoju mladeži, puka i klera, rodio se 21. srpnja 1515. u popularnoj gradskoj četvrti Firenze, zvanj Petro in Gattolino, koja je puna bajoslovnih umjetnina, okružena prekrasnom prirodom, što je vjerojatno utjecalo na Svečevu ćud i odnos prema prirodi, posebno prema domaćim životinjama i pticama. Upravo zbog njegove ćudi i odnosa prema prirodi učeni oratorijanac Faber nazvao ga je sveti Franjo Asiški u modernom ruhu.

Svoj prvi odgoj Filip je primio u samostanu sv. Marka kod otaca dominikanaca koji su mu usadili ljubav i poštovanje prema »mučeniku« Jeronimu Savonaroli, vatrenom firentinskom propovjedniku. God. 1532. otac ga je poslao svom rođaku Romulu, trgovcu u San Germano podno glasovite benediktinske opatije Monte Cassino. Mladog Filipa međutim nisu privlačili trgovački poslovi. Stoga 1534. g. napušta San Germano i dolazi u Rim nastanivši se kod svoga zemljaka Galeotta Caccia, koji je vodio poslove papinske carinarnice. U Rimu je pohađao učilište Sapienza. Postavši svećenik g. 1551. u 36. godini života, povukao se u kuću bratovštine »San Girolamo della Carità« i tu je započeo svoj Oratorij. Kada je ćelija postala premalena za mnoštvo duhovne djece, uz crkvu sagradiše prostoriju koju nazvaše — Oratorium. Tako od 1554. g. to mjesto postade još veći centar duhovnih susreta, škola teologije i kršćanskoga života. Tu su Filipovi sljedbenici — oratorijanci — crpli snagu koja im je bila potrebna pri obilaženju bolnica, sirotišta, rimskih ulica, i pri pomaganju bolesnika i drugih koji su bili u duhovnoj ili tjelesnoj potrebi.

Ta mala zajednica prvih učenika: Tarugi, Bordini i Baronius s Filipom na čelu, uz pristanak pape Grgura XIII., postala je bratska

zajednica svjetovnih svećenika koji su provodili zajednički život. Papinskom bulom od 15. srpnja 1575. ta je kongregacija dobila službeno odobrenje Crkve.

Filip i njegovi oratorijanci njegovali su lijepu glazbu. Od toga se razvila nova vrsta skladbe tzv. vokalno-recitativno-instrumentalna glazba, koja se zove — oratorij.

Filip je umro 26. svibnja 1595. i pokopan je u crkvi Chiesa Nuova koju je sam sagradio i koja je centar njegova Oratorija. Ta je crkva i danas stjecište mnogih hodočasnika koji dolaze na grob sv. Filipa. Blaženim ga je proglasio papa Pavao V. god. 1610., a svetim papa Grgur XV. god. 1622.

U molitvi dana Crkva ističe da je Filip bio čudesno prožet ognjem Duha Svetoga. I zaista, sva aktivnost sv. Filipa proizlazila je iz Duha Svetoga. Pomoću toga istog Duha on je postao »drugi apostol Rima«, kako se opravdano naziva.

JB

Istog dana

— Sv. Eleuterij, papa (175.—189.).

— Sv. Kvadrat, apostolski učenik, apologet i biskup u Ateni, umro oko 120. godine.

— Sv. Simitrije, prezbiter, i drugih dvadeset i dva, mučenici u Rimu za vrijeme Antonina Pija.

— Sv. Zaharija, biskup i mučenik u Vieni (Francuska) za vrijeme cara Trajana.

— Sv. Kvadrat, mučenik u Africi. Među propovijedima sv. Augustina nalazi se jedna i za njegov blagdan.

— Sv. Felicisim, Heraklije i Paulin, mučenici u Todiju (Umbrija).

— Sv. Prisk, mučenik u okserskom kraju zajedno s mnoštvom drugih kršćana.

27. SV. AUGUSTIN KENTERBERIJSKI, biskup

Neobavezan spomendan

Između desetak Božjih ugodnika s imenom Augustin najpoznatiji je sv. Augustin, hiponski biskup i naučitelj Crkve iz staroga vijeka (+ 28. VIII. 430.), a za njim sv. Augustin Kenterberijski, apostol Engleske iz srednjeg vijeka.

O njegovu podrijetlu, školovanju i djelovanju prije engleske misije ne znamo ništa, osim da je bio tajnik sv. Grgura pape (590.—604.) i stariješina benediktinskog samostana sv. Andrije, što ga je sv. Grgur osnovao u Rimu na brdu Celiju. Augustin ulazi u povijest Crkve i svijeta 596. godine, kada ga je papa Grgur poslao s 39 benediktinaca navedenog samostana u Englesku, da poradi na obraćenju Anglo-Sasa.

Kao što je poznato, veliki britanski otok, osim sjevernog dijela, već su bili osvojili stari Rimljani i priključili ga rimskom carstvu, pa su Britanci do konca IV. st. primili kršćansku vjeru i imali organiziranu Crkvu. Ali, kada se 407. iz Britanije povukla rimska vojska, sa sjevera prodru poganski Pikti, a s evropskog kopna germanski Angli, Sasi i Juti, protjeraju Britance i unište kršćansku Crkvu. Tako je zemlja ostala u poganstvu skoro dva stoljeća.

Veliki papa Grgur često je imao prigode na rimskom trgu vidjeti kako trgovci prodavaju krasne mladiće koji se zovu Angli, tj. »anđeli«, a dovedeni su iz Britanije. Bilo mu je žao što su još uvijek pogani, pa je odlučio privesti ih na kršćansku vjeru.

God. 596. opremi Grgur 40 svojih benediktinaca na čelu s priorom Augustinom u Britaniju. Ali, prolazeći kroz Galiju, misionari su čuli slabe vijesti o surovim Anglo-Sasima, pa odustanu od puta i poslaše papi Augustina da ga o tome obavijesti. Grgur se nije dao smesti. Ohrabrivši misionare, zapovjedi im da nastave misiju. Ovoga puta misionari dođoše do maloga britanskog otoka Thaneta. Tu im je sami kralj Kenta Etelbert, čija je žena Berta 'franačka kneginja' bila već kršćanka, došao u posjet i, saslušavši njihovu nakanu, dopustio im je da kršćansku nauku mogu slobodno propovijedati po cijeloj njegovoj kraljevini.

Na Duhove 2. lipnja 597. Augustin pokrsti kralja, a za Božić iste godine deset tisuća njegovih podložnika. U prijestolnici Kenta Canterbury-u (stari Durovernum) Augustin osnuje biskupiju. God. 601. Grgur uredi crkvenu hijerarhiju u Engleskoj tako da u Londonu i Yorku uspostavi metropolije, svaku s 12 biskupija, a Augustina učini primasom. Tako je Canterbury postao središtem katoličke Crkve u Engleskoj sve do 1534. godine, kada se engleska anglikanska Crkva otcijepila od Rima.

Sjeme riječi Božje, koje je Augustin posijao među Anglo-Sasima, nastavili su uzgajati njegovi drugovi i učenici tako da je do konca 7. st. cijeli britanski otok bio katolički.

Sv. Augustin, apostol Engleske, umro je 26. svibnja 604. (ili 605.) i pokopan je u opatijskoj crkvi sv. Petra i Pavla (danas sv. Augustina) uz grob kralja Kenta u Canterbury-u.

Augustinovo značenje za Crkvu i Englesku lijepo naglašava zborna molitva, koja glasi: »Bože, ti si propovijedanjem svetog Augustina biskupa Englesku priveo svjetlu evanđelja. Neka njegov rad donosi trajne plodove u tvojoj Crkvi.«

KJ

Istog dana

- **Bl. Julije**, mučenik u Dorostoru u Miziji (Mala Azija) za vrijeme cara Aleksandra i predsjednika Maksima.
- **Sv. Restituta**, djeвица i mučenica blizu Sore za vrijeme cara Aurelija.
- **Sv. Ranulf**, mučenik u Arrasu-u.
- **Sv. Eutropije**, biskup u Orange-u (Francuska).

28. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Marija Ana Paredes**, djeвица, franjevačka trećoredica. Ova, kod nas nedovoljno poznata svetica, rođena 1614. g. u Ekvadoru, proglašena je narodnom heroinom i zaštitnicom Ekvadora. Prva je službeno proglašena svetica iz Ekvadora i prva svetica franjevka iz Latinske Amerike. Otac joj je bio Španjolac iz Toleda. Još kao djevojčica ostala je bez roditelja. Nastojala je postati misionarka među Indijancima kod kojih je bila vrlo obljubljena. Osobito je pomirljivo djelovala u svadama između Crnaca i Indijanaca. Kad joj obitelj nije dopustila ući u samostan sestara franjevki ili dominikanki, sama se zatvorila u jednu sobu u roditeljskom domu i posvetila se molitvi, postu i pokori. Uza svu ozbiljnost takvog života sačuvala je izvornost svoga temperamenta: svirala je gitaru, tješila ucviljene, pomirivala zavađene. Za vrijeme potresa i epidemije u rodnom gradu Quieto 1645. g. prikazala je svoj život u korist stanovnika rodnoga grada. Umrula je dva mjeseca poslije toga 20. svibnja 1645. Blaženom ju je proglasio papa Pio IX. god. 1850., a svetom Pio XII. 9. srpnja 1950. U franjevačkim zajednicama slavi se na današnji dan kao neobavezan spomendan.

MB

- **Sv. German**, biskup Pariza, umro 576. godine.
- **Sv. Emilije, Feliks, Priam i Lucijan**, mučenici na Sardiniji.
- **Sv. Karaun**, mučenik u Chartres-u za vrijeme cara Domicijana.
- **Sv. Krescencije, Dioskorid, Pavao i Heladije**, mučenici.
- **Sv. Helikonida**, mučenica u Korintu za vrijeme cara Justina.
- **Sv. monasi**, mučenici u Tekui u Palestini, poubijani od Saracena za vrijeme cara Teodozija Mlađega.
- **Sv. Senator**, biskup u Milanu.
- **Sv. Just**, biskup u Uryely (Španjolska).
- **Sv. Podije**, biskup u Firenci.

29. Bogoslužje ferijalno

Istog dana

— **Sv. Euzebiје**, biskup, i **Polion**, štloc (čitač), mučenici u Cibali (Vinkovcima). Oni su u Vinkovcima naslovnici župske crkve i danas se slave kao svetkovina.

O sv. Euzebiju znamo samo da je bio biskup u Cibali (Vinkovcima) i da je u tom gradu podnio mučeništvo oko 240. godine.

O sv. Polionu znamo nešto više jer postoji vjerodostojni spis o njegovu mučeništvu. Prema tom spisu Polion je bio vrlo revan širitelj kršćanstva i čovjek uzorna života. Prvi je obavljao službu štioća (čitača) crkve u današnjim Vinkovcima. Kao takav optužen je i predveden pred namjesnika Proba. Polion je pred njim odvažno ispovijedio svoju vjeru i odlučno odbio žrtvovati rimskim bogovima. Namjesnik ga je osudio na smrt, i to da bude živ spaljen. Kazna je bila odmah izvršena jednu milju daleko od grada. Bilo je to 304. godine. Budući da su i sv. Euzebije i sv. Polion podnijeli mučeništvo u isti dan, iako u većem vremenskom razdoblju, blagdan im se slavi zajednički.

ŠŠ

— **Sv. Maksim** (Veljko, Velimir), biskup Trijera. On je časno primio sv. Atanazija kad ga je car Konstantin na zahtjev arijevac prognao u Trijer. Umro je 352. godine.

— **Sv. Restitut**, mučenik u Rimu na Aurelijevoj cesti.

— **Sv. Konon i njegov dvanaestogodišnji sin**, mučenici kod Ikonija (Mala Azija) za vrijeme cara Aurelijana.

— **Sv. Sizinije, Martirije i Aleksandar**, mučenici u Tridentu za vrijeme cara Honorija (397. g.).

— **Sv. Teodozija**, majka sv. Prokopija, mučenika, i **dvanaest drugih gospođa**, mučenice u Cezareji Filipovoj za Dioklecijanova progonstva.

— **Sv. 1525 mučenika** u Umbriji (Italija).

— **Sv. Maksim**, biskup u Veroni.

— **Sv. Eleuterije**, priznavalac u Laciju (Italija).

30. *Bogoslužje ferijalno*

Istog dana

— **Sv. Ivana Arška**, djeвица. Ivana, »Djeвица Orleanska« (Jeanne la Pucelle, kako se sama zvala), rodila se 6. siječnja 1412. u selu Domremy u francuskoj pokrajini Loire od oca Jakova i majke Izabele. Tada je Francuska stenjala u mukama stogodišnjeg rata s Englezima, koji su je dobrim dijelom okupirali. Ivana je inače bila obična seoska djevojka, po zanimanju pastirica, koja je od svoje trinaeste godine imala nebeska viđenja i slušala glasove koji su je pozivali da oslobodi opsjednuti Orleans, okruni mladoga prestolonasljednika i spasi domovinu od Engleza.

Vođena nebeskim pozivom »Djeвица Orleanska« 1429. g. ulazi u povijest: kralj joj povjeri vodstvo jednoga odreda vojske od oko 800 ljudi, s kojim Ivana na proljeće navedene godine oslobodi ugroženi Orleans. Poslije toga sjajnog uspjeha tisuće Francuza su svoju heroinu sa zastavom slijedili u nove bojeve, u kojima Ivana izvanrednom ratnom vještinom u lipnju porazi Engleze kod Patay-a, a onda 17. srpnja slavodobitno povede kraljevića u krunidbeni grad Reims, gdje bi svečano pomazan i okrunjen za kralja pod imenom Karlo VII.

Ivani je bio cilj — oslobođenje Pariza. Ali, kod Compiegna zarobe je engleski pristaše Burgundžani, koji je prodadoše Englezima za 10.000 dukata. Englezi je bace u tamnicu, upriliče sudski postupak, koji je proglasi »krivovjerkom i vješticom«, te je 30. svibnja 1431. u Rouenu spalije na lomači. Zadnje su joj riječi bile: »Isuse, Isuse!«

Papa Kalist III., pismom od 11. lipnja 1455., naredi obnovu sudskog postupka, koji je nakon ispitivanja stotinâ svjedoka i spisa slijedeće godine proglasi nevinom. Tada joj je majka bila još živa (+ 1458.).

Od 1429. g. u Ivaninu gradu Orleansu svake se godine 8. svibnja slavi dan »Djevice Orleanske«, koja je oslobodila grad. U 20. stoljeću Crkva je Ivanu uzdigla na čast oltara: sv. Pio X. god. 1909. proglasi je blaženom, Benedikt XV. god. 1920. svetom, a Pio XII. god. 1944. drugom zaštitnicom Francuske.

Njezinu nevinost i svetost sa svim herojskim krepostima bjelodano dokazuju koliko spisi obnovljene parnice, toliko i spisi kaznenog postupka, zatim rasprave suvremenih teologa i pravnika, kao i kronike 15. stoljeća.

»Djevica Orleanska« simbol je francuskog patriotizma. Njezin su lik umjetnički prikazali brojni slikari, kipari, književnici i glazbenici. Francuska država svake druge nedjelje mjeseca svibnja slavi dan svoje heroine, a francuska Crkva 30. V. dan svoje svete, Djevice Orleanske.

KJ

— **Sv. German**, biskup i mučenik u Puli, vjerojatno za vrijeme cara Numerijana. U srednjem vijeku njegov je blagdan bio zapovjedni za grad Pulu. I danas postoji na Brijunima crkva iz 15. st. posvećena njemu u čast.

— **Sv. Ferdinand III.**, kralj Leóna i Kastilije (Španjolska), franjevački trećoredac, rodio se 1198. g. kao sin leonskoga kralja Alfonza IX. i Berenguele Kastilske. U njemu će se ta dva kraljevstva sjediniti u jedno i ostvariti jezgru kasnije velike španjoske kraljevine. Osim vladaličkih, vojničkih i mecenatskih vrlina resila ga je i iskrena pobožnost, osobito prema bl. Djevici Mariji. Umro je 30. svibnja 1252. Svetim ga je proglasio papa Klement X. god. 1671.

— **Sv. Feliks I.**, papa (269.—274.).

— **Sv. Gabin i Krispul**, mučenici u Torres-u na Sardiniji.

— **Sv. Siko i Palatin**, koji u Antiohiji mnogo pretrpješe za Ime Isusovo.

— **Sv. Eksuperancije**, biskup u Raveni.

— **Sv. Anastazije**, biskup u Paviji.

— **Sv. Bazilije i sv. Emilija**, roditelji sv. Bazilija Velikog. Za vladanja Galerija Maksimijana kao prognanici živjeli su u pustinjama oko Crnog mora. Vrativši se u Cezareju u Kapadociji, umrli su naravnom smrću.

31. POHOD BLAŽENE DJEVICE MARIJE

Blagdan

Ovaj se Marijin blagdan temelji na izvještaju Lukina evanđelja (Lk 1,39-56), gdje evanđelist opisuje susret dviju majki: Marije, majke

Isusove, i Elizabete, majke Ivana Krstitelja. Prve tragove ovoga blagdana zapažamo u VI. stoljeću, kad se u liturgiji na kvatrene dane Došašća čitao Lukin izvještaj o Marijinu pohodu rodici Elizabeti. Grci su slavili ovu uspomenu 2. srpnja, osmi dan nakon svetkovine sv. Ivana Krstitelja. Blagdan pohoda bl. Djevice Marije posebno su širili franjevci, jer su na kapitolu u Pizi 1263. godine, na čelu sa sv. Bonaventurom, odredili da se uz druge Marijine blagdane slavi i ovaj. Prije posljednje reforme liturgijskog kalendara blagdan se slavio 2. srpnja, a od 1969. g. slavi se 31. svibnja.

Ovaj nam blagdan otkriva da Marija, premda »službenica Gospodnja«, ne zaboravlja ljude nego im ide u susret. S rodicom Elizabetom ona dijeli radost svoga i njezina majčinstva. Marija pred nama stoji kao osoba posebne Božje naklonosti, osoba vjere i raspoloživosti za sve ono što je dobro. Posebno odsijeva njezina vjera i pouzdanje u Gospodina. Nju možemo nazvati majkom, više nego Abrahama ocem, naše vjere. Ta ona je blažena zato što je »povjerovala« (Lk 1,45). Radi njezine vjere i raspoloživosti Gospodin će biti darežljiv prema njoj, obasut će je svojim darovima i milostima. Marija u duhu sve to vidi, ona vidi da će po njoj biti ostvarena sva starozavjetna proroštva i obećanja s obzirom na Mesijin dolazak. Stoga Marija puna radosti zahvaljuje Gospodinu u svom kantiku »Veliča«. »Veliča« je hvalospjev Marijine zahvalnosti Gospodinu za sve milosti koje joj je udijelio i za sva proslavljenja koja će joj udijeliti. Kantik je to Božjem milosrđu i Božjem spasiteljskom svemogućstvu.

Taj Marijin hvalospjev Crkva po svojim članovima moli svakog dana na Večernji. Time ona s Marijom i po Mariji slavi Boga zahvaljujući mu na svemu što nam je dao po Mariji, a to je u prvom redu Krist po kojemu nam dolazi milost i spasenje. »Češće sjećanje tim himnom na Gospodnje utjelovljenje potiče dušu vjernika na duh pobožnosti« (Beda Časni).

»Kada liturgija slavi Blaženu Djevicu Mariju koja u svome tijelu nosi Sina i posjećuje Elizabetu da joj pruži pomoć svoje ljubavi i da proglasi milosrđe Boga Spasitelja« (MC 7), tim ističe povezanost Marije s Isusom. Euharistijskom žrtvom se neprekidno obnavlja Božji pohod svojoj Crkvi i njezinim članovima, da ih sve učini nosiocima Krista — kristonoscima, svjedocima njegove prisutnosti u današnjem svijetu. Bog dolazi, pohađa ljude, ali njegov boravak ne bi smio biti samo u kamenim hramovima, našim crkvama, nego u živim hramovima, u svima nama, jer smo u Kristu svi »zajedno sazdana za stan Božji u Duhu« (Ef 2,22).

FSC

Istog dana

- Sv. Petronila, djevica i mučenica u Rimu (1. st.).
- Sv. Kancije, Kancijan i Kancijanila, mučenici u Akvileji za Dioklecijanovu i Maksimijanovu progonstva.

— Sv. Krescencijan, mučenik u Torres-u na Sardiniji.

— Sv. Hermije, vojnik. Za vladanje cara Antonina bio je strašno mučen zbog svoje vjere. Ostavši na životu, obratio je na kršćanstvo svoga mučitelja. Zbog toga obojici odsijekose glave i tako podnesoše mučeništvo u Komaniju u Pontu.

— Sv. Lupicin, biskup u Veroni.

— Sv. Paskazije, đakon u Rimu.

Suradnici u ovoj rubrici:

FSC = Fra Stjepan Čovo

HGJ = Hrvatinić Gabriel Jurišić

IK = Ivan Keravin

JB = Jure Brkan

JR = Jure Radić

MB = Marko Babić

MJ = Mario Jurišić

MM = Marijan Mandac

PB = Predrag Belić

RG = Rajko Gelemanović

ŠŠ = Šimun Šipić

ZL = Zvezdan Linić

Svece koji su navedeni pod **Istog dana** a nisu potpisani priredio:
Šimun Šipić.